

argus



Roots

- 8 Waar Drenthe
weg komt
- 11 Bizarre tradities.
Een kijkje in
verschillende
Europese
culturen
- 15 Brieven uit
Indonesië

Editorial

door Huub Mol

Eindelijk is de eerste Argus van dit jaar er dan. Want het was wennen en niet altijd even makkelijk. De hele eindredactie is opgefrist en ook de redactie kent veel nieuwe gezichten. Daarom was het tijd elkaar beter te leren kennen. Het thema van het eerste nummer van dit jaar stemde dan ook alle redactieleden tevreden.

Bij het schrijven van deze editorial ga ik mijn eigen wortels nog eens na. De Roosendaalse melkfabriek van mijn vaders familie, het Jappenkamp waarin mijn grootmoeder lange tijd gevangen zat en het idee dat een dronken voorouder de familienaam veranderde in 'Mol' in plaats van 'Van Mol', passeren de revue. Zo beschikt iedereen over een boeiende achtergrond, hetgeen dit nummer zo interessant maakt.

Het thema 'roots' heeft in ieder geval veel inspiratie teweeg gebracht, met verhalen uit vele windstreken. Die windstreken liggen veelal in Nederland. Kasper duikt in de geschiedenis van vaderlandse kranten en Maud kan niet stoppen met filosoferen over Zeeland. Ook Lennart en Anneloe schrijven over hun wortels, wat twee prachtige verhalen oplevert over Rotterdam en het voor velen nog onbekende Drenthe.

Aan de andere kant staat dit eerste nummer symbool voor de internationalisering van de Argus. Dit verandert ook een hoop. Tijdens de redactievergadering is de voertaal Engels en dat levert af en toe komische taferelen op. Maar alles went en onze internationale aanwinsten laten in dit nummer gelijk van zich spreken.

Stuart en Liam zorgen ervoor dat de Argus diverser is dan ooit en dat verdient wat extra aandacht. Stuart vertelt over de bijzondere kanten van Zimbabwe en Liam duikt in de geschiedenis en afkomst van 'the Golden Nectar'. De succesvolle internationalisering van de UHSK wordt bezegeld met het eerste Engelse bestuursstuk ooit. Ook dat is iets om bij stil te staan.

Vernieuwing in de redactie betekent ook inhoudelijk verandering. Sommige rubrieken uit het verleden verdwijnen, en sommige worden op een hele nieuwe manier ingevuld. Zo analyseert Martijn de danspasjes van Theresa May en dendert Max door waar hij de afgelopen edities gebleven was: in de Historische Rechtbank. Suzanne combineert thema en rubriek in Kunstzinnig en Rutger pakt uit met een bijzondere recensie over een gevoelige film. Dit is nog lang niet alles. Een volle eerste editie van dit jaar waarin uiterst veel themastukken staan en we met de hele groep het oude en het nieuwe bijeen hebben gebracht. Als hoofdredacteur gloei ik van trots als ik kijk naar de fantastische redactie van deze jaargang. We zijn een goed stel bij elkaar. Dus: blader lekker verder en vervul jezelf met alles wat over 'roots' gaat!

- Huub



Colofon

Eindredactie

Huub Mol	<i>Voorzitter</i>
Steven de Boer	<i>Secretaris</i>
Maud Roelse	<i>Penningmeester</i>
Luke de Bruijn	<i>Commissaris PR</i>
Suzanne Ros	<i>Activiteiten</i>
Timo Houtekamer	<i>Vormgeving</i>

Redactie

Anneloe Brakel
Kasper Veltman
Lennart van der Ree
Liam Beechouk
Martijn Kool
Max van Meer
Rense Ytsma
Rutger Loof
Stuart Duncan
Thomas Morren
Thomas van Royen

In dit nummer

Nieuwe rubrieken:



P. 13 De stad zonder wortels staat in bloei



P. 27 Beeld in beeld
Wereldkidz

4 **REDACTIEVRAAG**
Wat haat je het meest aan de plaats waar je vandaan komt?

5 **BESTUURSSTUK**
Caro Kreysel

THEMA: ROOTS

6 Middelburg, wat een stad is dat
Maud Roelse

8 Waar Drenthe weg komt
Anneloe Brakel

10 Huis in herinnering
Thomas van Royen

11 Bizarre tradities. Een kijkje in verschillende Europese culturen
Thomas Morren

13 De stad zonder wortels staat in bloei
Lennart van der Ree

14 De sirene loeit
Kasper Veltman

15 Brieven uit Indonesië
Rense Ytsma

16 Jacarandas. Hope in a Hopeless Society
Stuart Duncan

18 The Origins of the Golden Nectar
Liam Beechouk

RUBRIEKEN

20 **LUKE'S LUISTERPAAL**
Luke de Bruijn

21 De roots van house
Luke de Bruijn

22 **RECENSIE**
Hereditary
Liam Beechouk

22 **RECENSIE**
Blackkkklansman
Rutger Loof

23 **KUNSTMATIG**
Boomwortels door Vincent van Gogh. Olieverf op doek, 50.3 cm x 100.1 cm
Suzanne Ros

24 **BUITENLAND**
Eens met wapens, nu met toewijding
Bram Benthem

25 **SCHOONHEDEN**
The dancing queen
Martijn Kool

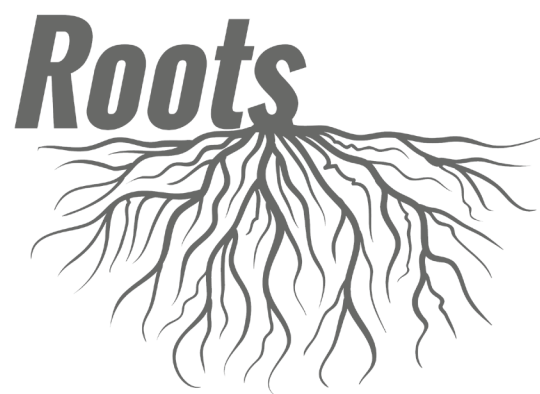
27 **BEELD IN BEELD**
Wereldkidz
Huib Mol

28 **ANDERE TIJDEN SPORT**
De ijskoning
Steven de Boer

30 **DE SPELD**
Leidens ontzet survivalguide
Rutger Loof

32 **HISTORISCHE RECHTBANK**
Charles II vs. De Ruyter and De Witt
Max van Meer

33 **VELDSLAGVERSLAG**
The Battle of Termopylae
Max van Meer



Wat haat je het meest aan de plaats waar je vandaan komt?

Luke de Bruijn
Nijmegen.

Max Yvo van Meer
I have a severe dislike of klompen. Although they're very good to kick with.

Liam Beechouk
The lack of dodos.

Kasper Veltman
Ik haat dat het New Kids-stereotype daadwerkelijk in de lokale snackbar terug is te vinden, matje en oud training-spak inbegrepen.

Thomas van Royen
Het Haagse accent heeft zijn charme maar is zeker niet moeders mooiste. Als je bijvoorbeeld het volgende zegt: 'lekkâh laupûh in Skiffa', kan dit met de juiste intonatie klinken als een bevel van een boze orkgeneraal uit Saurons leger.

Rense Ytsma
Zonder twijfel de mensen. De buurt waarin ik opgroeide, de Keverdijk in Naarden, wordt ook wel omschreven als het getto van het Gooi. Denk aan jochies die kennelijk niks beter hebben te doen dan als een zitzak de hele dag op hun scootertje hangen.

Stuart Duncan
Firstly, nobody really knows where I come from, except that Zimbabwe is somewhere in Africa. Secondly, there are a lot of stereotypes attached to being an African. Most importantly, I hate that my fellow Zimbabweans are suffering and I cannot do anything about it.

Steven de Boer
Dat het de onfortuinlijke keuze heeft gemaakt om een tweeënhalve uur durende en voor vertraging vatbare treinrit van Utrecht verwijderd te zijn.

Lennart van der Ree
Die toeristen, ze zijn toch wel heel vervelend hè. Van mij mogen ze weer terug naar Amsterdam.

Thomas Morren:
Ik haat de mensen die op alles haten. Het is of te koud, of te warm, of te droog, of te nat, of te rechts, of te links, of te kut, of of of. Of je neemt dat zeikende hoofd van je en plakt het achter het behang?

Martijn Kool
Wat ik haat aan mijn vaderland?! Wat is dat voor rare vraag? Ik ben toch geen republikein!

Maud Roelse
De bereikbaarheid.

Huub Mol
Dat Nederland zo plat als een dubbeltje is. Op veel te veel vlakken oersaai. Bovendien niet handig wanneer de aarde naar de haantjes gaat, alhoewel Utrecht aan Zee ook wel wat heeft.

Anneloe Brakel
Het feit dat gezelligheid in mijn dorp onlosmakelijk verbonden is met Nederlandse volksmuziek, zoals Jannes en Frans Duijts. Elke week staat er wel een van de twee, of een imitator ervan, op te treden in het café of - en dit vind ik het ergst - in iemands tuin

Rutger Loof
Ik haat de corpsballen van Minerva. Deze ordinaire, in pak geklede demonen hebben bijgedragen aan het kakker-stereotype van Leidenaren. Laat ze maar lekker ergens anders proosten, maar niet in Leiden.

Suzanne Ros
Mijn buurman die in het weekend om zeven uur 's ochtends houtjes zaagt of het gras maait.

Stuck in Moskau

by Caro Kreysel

In German, there is a saying called “Wurzeln schlagen”. It refers to someone who has been in a place for too long and has thus grown roots there. It sometimes carries a rather negative connotation, as it indicates that you have grown too comfortable in a place. This might just be what happened to me upon starting my studies in Utrecht and getting to know the UHSK. When I was asked to write a piece for the Argus on “roots”, two things came to my mind: The saying I explained above and a vague idea related to the fact that you are supposed to have roots in the place where you grew up in or where your parents come from.

Having grown up in several places, moving and looking at myself through the context of various environments, I might not be the right person to tell you something about feeling attached to a place. That’s why I am going to write something about “Wurzeln schlagen” in the sense of staying too long in a place. Because, have you ever heard of that fantastic wonderland in Drift 21, room 1.06? A room with hardly any oxygen in it, probably the last place roots, literally or figuratively, could ever grow. But somehow, there is a bunch of people each year that decides to make this place their home.

This was what happened to me when I first got here in 2016. I had just spent a year travelling, I got to Utrecht not knowing anyone with the idea in my head that as a native German it would be even harder to meet people.

Maar ja, luckily, I was proven entirely wrong. After having shaken off a little of that early awkwardness, I started to stay there longer and longer, so I started to “Wurzeln schlagen”, grow roots. And little by little did I discover that I was not the only one who did so here. There was a constant stream of people who would stay there, not to say “got stuck there”. You decided to go to the gym at 2pm and just quickly wanted to grab a coffee before that? Oh, well, now it’s 4pm and you still have not managed to lift yourself off that shockingly old couch full of breadcrumbs. You decided to go home after your last lecture because you’re tired and maybe still a little hungover from last night? Nice try, friend, by now

it’s 5pm and the familiar sound of Moskau is coming from the speaker of the room. Your friends have called you a thousand times to ask where you have been so long and a board member is desperately trying to get you to put on your jacket while trying not to knock over any of the countless coffee mugs that have been placed on the floor of the room.

So, what is that magnetic force in that room that makes even the busiest master students return from time to time? I can’t say it’s the quality of the coffee or music but “Wurzeln schlagen” is a recurring phenomenon up there. It might just be the 1998 version of Trivial Pursuit, the gigantic Pegasus stuffed animal and that stunningly beautiful carpet with not so many coffee stains.

Whatever it is that makes all of you stay and constantly come back, I am glad that you do. Every time, I spent more time than I wanted to at the room, at the Vingerhoed or ended up accidentally in Tivoli or de Vrienden, it was because this association has actually managed to make me feel home and I did not want to leave. Most of the time, it surely made for a great night. And now I have ended up, not quite by chance, at the second idea I had in mind when thinking about roots. The UHSK for me has also been a place to build roots, to create a home in a strange city in a strange country where they eat fries with peanut butter. Oh wait, I got used to that as well.

The UHSK, the constant stream of people and the most amazing friends I have made here, this has helped me to finally feel some kind of roots. And now, having roots in Africa, Moskau and maybe even the Huzur, I am more than excited that as a part of the 93rd board it is my turn to make people feel home, listen to their stories and in case they still have not signed up for the next activity, convince them to do so. I wonder, would this have happened if the UHSK had had better oxygen? Would I have left earlier? Nee, denk het niet.

We’ll see what this year brings, if you are ever unsure on what to talk to me about, I love stories about roots. Maybe by now I’ll even be able to place the tiny village you come from on a map from the Netherlands. Challenge Accepted!

Middelburg, wat een stad is dat

door Maud Roelse

Stel, je hebt een weekendje niets te doen. Veel verder naar het zuiden dan Rotterdam ben je nooit geweest en je bent toe aan een nieuwe uitdaging. Je pakt de NS-reisplanner erbij, want je wil je studenten-ov ten volste benutten. ‘Nou, dan zit er maar één ding op,’ denk je bij jezelf: Middelburg! Dat is me toch ver weg, dat is praktisch België. Je kent iemand die daar woont en die is zijn halve leven bezig met reizen. Op elke verjaardag waar hij komt, wordt hem gevraagd hoe ver dat nou reizen is. ‘Hoe lang doe je daar nou over?’ vragen ze hem. ‘Zo, dat is wel ver zeg’, merken ze op. Deze exotische, zuidelijke stad heeft jouw interesse gewekt. Omdat het zo ver reizen is, besluit je dat je je weekend optimaal wilt gebruiken. Hoe doe je dit? Hoe zie je in twee dagen al het moois wat Middelburg te bieden heeft?

Om te beginnen neem je op zaterdagochtend vanaf Utrecht Centraal de trein van 8:03 naar Rotterdam. Je stapt over op de intercity naar Vlissingen en komt om 10:30 aan in Middelburg. Je kijkt eens goed rond en ademt wat frisse lucht je longen in. Vanaf het station loop je rechtdoor tot je uitkomt op **de Houtkaai**. Vervolgens loop je ook **de Londensekaai** af tot je op **de Rouaansekaai** bent. Stop onderweg even bij **Lievelings**, een schattig winkeltje met allerhande hebbelingen en interieurmeuk, die je niet nodig hebt maar wel wil hebben. De kaaien vind ik, de schrijver van dit stuk, het mooiste stukje Middelburg. Op een zonnige dag is het heerlijk om hier te lopen, te kijken naar de bootjes die voor anker liggen en de namen van de oude panden en pakhuizen te lezen. Vervolgens sla je linksaf, naar **de Kuiperspoort**, misschien wel het meest pittoreske stukje van de stad. Lieve huisjes, smalle straatjes en tal van poortjes. Steek door naar **de Dam** en loop naar **de Abdij**. Het abdijcomplex huisvest geen monniken meer, maar wel **het Zeeuws Museum**. De beroemde Zeeuwse wandtapijten, met daarop zeelagen uit de Tachtigjarige Oorlog, kun je er aanschouwen, maar ook een collectie hedendaagse kunst.

Als je bent uitgekeken in het museum en op het

Abdijcomplex is het tijd om even uit te rusten. Via **de Nieuwe Kerk** kun je doorsteken naar **de Abdijtuin**, waar je op een bankje naar de verschillende planten en kruiden kunt kijken, terwijl je op adem komt. Zo onderhand is het ook wel eens tijd geworden om te lunchen. Pak de benenwagen en loop richting **de Markt**. Op de markt heb je uitgebreid de keuze uit talloze restaurants en eettentjes met mooi uitzicht op **het stadhuis**. Het gotische gebouw uit 1452 werd in de Tweede Wereldoorlog zo goed als met de grond gelijk gemaakt door een stadsbrand ten gevolge van het Bombardement op Middelburg. Na de oorlog is het gebouw in originele stijl herbouwd. Pak een tafeltje bij het raam bij **Robuust** en eet een goed belegde boterham, terwijl je al koffie nippend mensen kijkt of loop een stukje verder naar **St. John** in de Sint Jansstraat. Bij St. John tref je toeristen, scholieren en echte Middelburgers en kun je de beste tosti's eten. Als je een zoetekauw bent en het ervan wilt nemen, kun je ook gewoon lekker lunchen met warme *apple crumble* met slagroom, een favoriet van de schrijver. Met een beetje geluk is het zonnig en kun je fijn op het terras op de Vismarkt zitten. Een stukje verder zit **de Juf**, waar je aan het goede adres bent voor taartjes en koekjes, maar ook voor de lekkerste hartige taart, die ze serveren met wat rauwkost en groentechips. Je kunt ook zoete-aardappelfrietjes en kaaskroketjes gaan eten bij **de Kloveniersdoelen**, gehuisvest in het gelijknamige gebouw uit 1607.

‘Warme apple crumble met slagroom, een favoriet van de schrijver.’

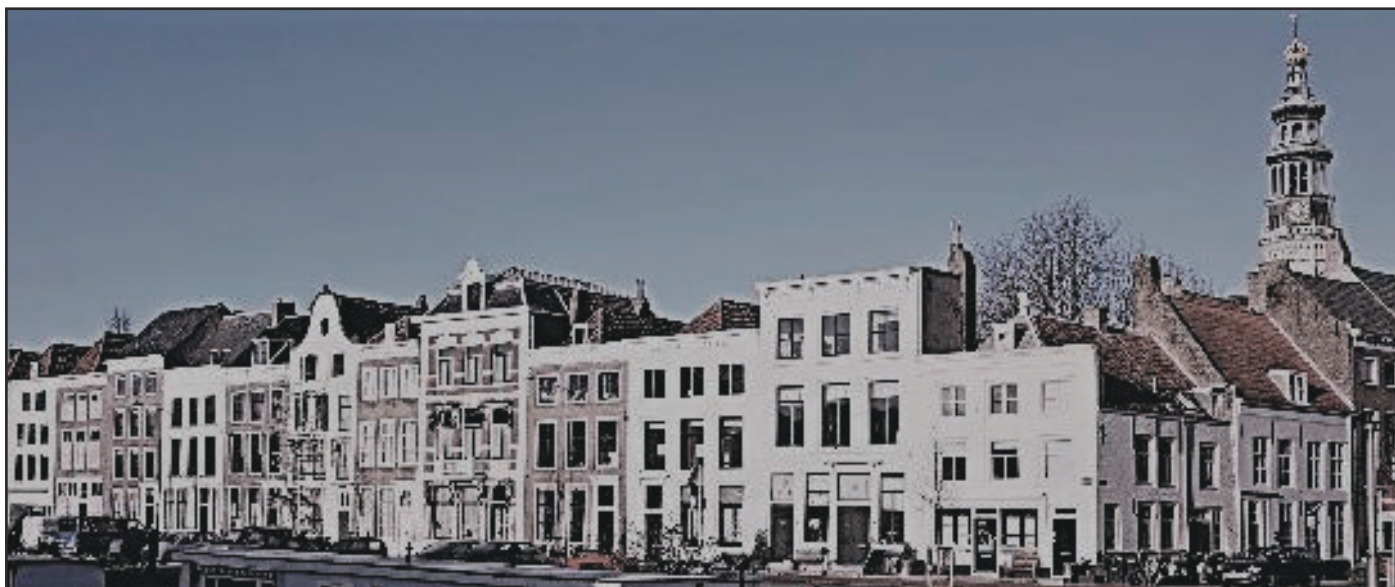
Als je dan toch in de Kloveniersdoelen bent, kun je net zo goed even een filmpje pakken in **Cinema Middelburg**, dat daar eveneens gehuisvest is. Je kunt er, zittend in de sfeervolle filmzaal, zowel arthouse-films als bekendere films zien. Als student krijg je hier ook nog eens een fijne

korting. Als de Franse problemenfilm is afgelopen, stap je met hernieuwde energie weer naar buiten. Je besluit wat rond te struinen in het oude centrum. In totaal telt Middelburg 1144 rijksmonumenten. Veel monumenten vind je onder andere in **de Spanjaardstraat, de Langeviele en de Gortstraat**. Als je de Gortstraat aandoet, bel dan even aan op nummer 48. Vaak is de schrijver in de weekenden te vinden in dit achttiende-eeuwse woonhuis, waar zij is geboren en opgegroeid. Met alle liefde zal zij je een kopje thee of koffie inschenken en nog wat tips geven over de stad.

Zo onderhand is het al etenstijd en wees niet bevreesd: in Middelburg hebben ze ook restaurants. Bij **steakhouse de Tamboer** kun je een prima hamburger of biefstuk eten met al even fijne frietjes. Inderdaad ja, in Zeeland wordt friet gegeten, geen patat. Voor een goede pasta of een traditionele pizza moet je bij **La Piccola Italia** zijn. De schrijver van dit stuk at er daarnaast de beste chocolademousse die zij ooit verorberde. Bij **Brooklyn** op de markt kun je fijn eten in Amerikaanse stijl. Denk: burgers, *ribs* en *roasted chicken* met *cheesecake* toe. Als de magen gevuld zijn, is het tijd om even te rusten. Ik kan je weinig tips geven wat betreft hotels en Airbnb's, want mijn ouders hebben gelukkig nog altijd mijn kamer niet verhuurd, waardoor er altijd een bed gereed staat. Graag verwijs ik je dan ook door naar de site van VVV Zeeland, succes! Natuurlijk blijf je niet de hele avond op je kamer. Trek een hip outfitje aan en ga naar poppodium **de Spot** voor een avondje dansen. Feestjes, intieme optredens en andere culturele activiteiten: je vindt het hier allemaal. De Spot is al jaren een begrip; daar moet je geweest zijn! Als je uitgedanst bent, is het de hoogste tijd voor een Turkse pizza of andere vette hap. Nu wil het toeval dat op een paar meter lopen van de Spot **Pizza Amore** zit. Uitgaand Middelburg komt hier na een avond stappen samen om verhalen uit te wisselen en de honger te stillen. Daarna is het dan toch tijd om het lichaam op stand-by te zetten en een goede nacht slaap te pakken.

‘Inderdaad ja, in Zeeland wordt friet gegeten, geen patat.’

Zondag slaap je lekker uit en ontbijt je uitgebreid. Je kunt ook vroeg uit de veren om een bezoekje te brengen aan één van de kerken die Middelburg rijk is. Ik raad je niet aan naar **de Oostkerk** te gaan. Deze kerk met zijn kenmerkende koepel is prachtig om te zien, maar er worden op zondag geen diensten meer gehouden. Doe vervolgens zoals de Middelburgers doen, en ‘doe een rondje **bolwerk**’. Oftewel: maak een wandeling over het bolwerk. Onderweg zal je hardlopers en mensen die hun hond uitlaten tegenkomen en mensen die net als jij een zondagse wandeling maken. Op zondag is er niet veel open in de stad, dus kien je bezoekje goed uit en zorg dat je er het eerste weekend van de maand bent. Op de eerste zondag van de maand is het namelijk koopzondag. Dan is ook de **Drvkkerij** vanaf één uur geopend. De Drvkkerij is een boekhandel, waar tevens een brasserie in gevestigd zit. Bekijk de lunchkaart maar alvast online en het water zal je in de mond lopen. Als je uitgeluncht bent is het tijd om het zeer uitgebreide assortiment aan boeken, tijdschriften, lp's, cd's en kantoorwaar te ontdekken. Je hoeft niets te kopen, alleen een beetje rondsnuffelen en de kaften van boeken lezen is al genoeg. Als je uitgekeken bent, ben je wel toe aan een koffietje of ander drankje op een van de vele terrassen aan de markt. **De Vriendschap, de Herberg** of toch **Zanzibar**, bij alle is het prima toeven. Drink een Appelaere en geniet van het stadsgezicht. Zet deze relaxte zondagmiddag vervolgens voort en beklim **de Lange Jan**. Vanaf de top van de abdijtoren heb je een mooi uitzicht over de stad en kun je alle plekjes die je dit weekend hebt verkend aanwijzen. Weer beneden besef je dat het weekend helaas alweer bijna voorbij is. 's Avonds besluit je daarom je verdriet weg te drinken bij **Café Bommel**. Bestel een cocktail of een glaasje huiswijn en mijmer nog eens na. Middelburg, wat een stad is dat.



Waar Drenthe weg komt

door Anneloe Brakel

Drenthe is niet cool. Nooit geweest en het zal ook nooit cool worden; zelfs niet nu FC Emmen in de Eredivisie speelt. Drenthe was altijd al een provincie vol plebs en proleten, die ‘achterlijk’ zou zijn volgens de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden en daarom geen vertegenwoordiger naar de Staten-Generaal mocht sturen. Niet zelden kom ik een westerling tegen die nog nooit in Drenthe is geweest en die waarschijnlijk de mening van zijn voorouders in de Republiek deelt. Men vindt Drenthe vaak een provincie van net niets. Net te ver weg, net te weinig te beleven. Net niet interessant genoeg om je te verdiepen in de geschiedenis ervan. ‘Onbekend maakt onbemind’ luidt het gezegde. Maar maakt onbemind niet net zo goed onbekend? Hier volgt een spoedcursus ‘Drenthelernen kennen’: erachterkomen waar Drenthe vandaan komt. Of zoals wij Drenten in ons dialect zouden zeggen: ‘waar Drenthe “weg” komt’.

Drenthe is een provincie waar de glorie niet is vergaan, maar waar deze nooit is neergestreken – behalve misschien ten tijde van de ijstijd, 150 duizend jaar geleden, toen kolossale gletsjers enorme zwerfkeien in het noorden van ons land achterlieten. Zwerfkeien die de vroegste boeren van Drenthe zo’n vierduizend jaar geleden op bewonderingswaardige manier op elkaar stapelden om hun overleden dierbaren te eren. Hunebedden, die door de Drenten van de negentiende eeuw ongeneerd werden gesloopt om er hun nieuwe protestantse kerkmuren mee te verfraaien. Millennia-oude heilige graftombes, die door de Drenten van tegenwoordig louter worden bezocht om er de liefde te bedrijven, om zichzelf de penarie in te zuipen of om het kroost, al klimmend en klauterend onwetend van de gepleegde grafschennis, een middagje zoet te houden. Maar Drenthe is meer dan alleen zijn paradepaardje dat het hunebed is. Drenthe is ook het Bourtangermoeras; mysterieuze veenlandschappen die vooral aan de rand van de provincie te vinden zijn. Maar Drenthe is ook zand: de ondergrond van het centrale, hoger gelegen deel van de provincie, waar uitgestrekte paarskleurende heidevelden en

idyllische beekdalen de omgeving verfraaien. Drenthe is een provincie waar de soort ondergrond waarop men leeft, de mens maakt tot wie hij is. Zo beweren Drenten dat er een wezenlijk verschil bestaat tussen mensen van het ‘zand’ en mensen van het ‘veen’, al moet ik dit verschil nog ontdekken. Hoe dan ook, Drenthe is de provincie waar mijn wortels liggen, waar mijn ‘thuis thuis’ als veilige haven op me ligt te wachten. Ik neem jullie mee naar daar waar deze wortels liggen: het veen. Een van de twee fundamenteën van de boerse provincie die ik maar al te lief heb. De fundamenteën van turfstaking, veenkoloniën en de Maatschappij van Weldadigheid. Geschiedenis die voor veel westerlingen minder bekend is en daarom zeker eens verder uitgelicht verdient te worden.

Duizend jaar voordat de vroegste boeren van Drenthe besloten knekelhuizen te bouwen van enorme zwerfkeien – de hunebedden dus – ontstond een immens moeras. Dit Bourtangermoeras, dat het grootste moerasgebied van Noordwest-Europa is, besloeg 3000 vierkante kilometer en slokte de gehele oostelijke zijde van de provincie, alsmede gebieden van Groningen en Duitsland, op. Afgestorven moerasplanten transformeerden de grond vervolgens in veen: een natte, sponsachtige grondsoort. Door het lage zuurstofgehalte is het oeroude veen nooit vergaan, waardoor hettotopdedagvandaagprehistorieademt. Hetveengebied bestaat uit prachtige natuur, maar doet immer spookachtig aan door de lugubere vondsten van de afgelopen eeuwen.

Ergens tussen 54 voor Christus en 128 na Christus werd een 16-jarig meisje op brute wijze vermoord. Ze was gestoken in haar hals, gewurgd door een beul die banden om haar nek had gebonden, de helft van haar hoofd was kaalgeschoren en haar levenloze lichaam was ten slotte gedumpt in het veen. Bijna tweeduizend jaar later, in 1897, werd haar lijk ontdekt in het noord-Drentse



veen, tussen Yde en Vries. Door de conserverende aard van het prehistorische veen was haar lichaam gemummificeerd. Hierdoor hebben wetenschappers veel informatie over het meisje van Yde kunnen achterhalen. Zo weten ze dat ze 1,40 meter lang was, blond haar had, leed aan scoliose en waarschijnlijk mank liep. De reden voor haar dood is daarentegen tot op heden niet met zekerheid vast te stellen, al vermoedt men dat ze geofferd is of als straf vermoord werd. In 1994 is er een gezichtsreconstructie uitgevoerd. Haar gemummificeerde lichaam is heden ten dage te bewonderen in het Drents Museum te Assen.

De ontdekkers van het meisje van Yde waren turf aan het steken toen ze op haar lijk stuitten. Ten tijde van de ontdekking was turfstaking dé manier van bestaan in Drenthe, naast het boeren waar de inwoners van de provincie al eeuwen om bekend stonden. Al in de middeleeuwen had men de voordelen van ontgonnen veengebied ontdekt. Veenontginning maakte landbouw mogelijk en gedroogd veen – turf – bleek een uitstekende brandstof te zijn. In de zestiende eeuw werd in het noorden van het Bourtangermoeras, in de buurt van de stad Groningen, het proces van grootschalige veenontginning uit de grond gestampt. Al snel ontstonden ware nederzettingen vol gelukszoekers; arbeiders en rijkelui die een welvarende toekomst zagen in de turfstaking. De economie van Groningen bloeide, maar Drenthe bleef achter. Pas in het begin van de negentiende eeuw, toen het hele land gebukt ging onder ernstige armoede, trok men, al dan niet vrijwillig, naar de provincie van de hunebedden.

In 1818 – drie jaar nadat Drenthe voor het eerst officieel niet meer ‘achterlijk’ was, maar zowaar werd erkend als volwaardige provincie door het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden, dat sinds 1815 de nieuwe status-quo van het land was – ging het nobele project om deze armoede te bestrijden van start: de Maatschappij van Weldadigheid. Een niet onbekend begrip voor degene die het vak Moderne Geschiedenis heeft gevolgd. Ook de naam Johannes van den Bosch doet vast belletjes rinkelen. En anders geheid zijn ‘cultuurstelsel’. Je weet wel, dat Nederlandse belastingstelsel op Java dat de inheemse bevolking verplichtte om een vijfde deel van hun land te gebruiken om producten voor de Europese markt te verbouwen. Deze man, Johannes van den Bosch, hield zich niet alleen bezig met boerenzaken in de koloniën van Nederlands-Indië, maar ook met het platteland dicht bij huis. Onder andere in de onontgonnen grond van Drenthe zag hij het antwoord op de armoede die Nederland teisterde.

Het idee was dat verpauperde Randstedelingen hun armzalige leven zouden beteren op het Drentse platteland. Welvarende Nederlanders en de staat zouden een weldaad verrichten door geld te investeren in de Maatschappij van Weldadigheid. Met dit geld kocht de Maatschappij Drents onontgonnen land, dat de minderbedeelde Nederlanders zelf zouden ontginnen. Op dit ontgonnen land konden

deze boeren in spe een zelfvoorzienend leven opbouwen. Met de landbouwoverschotten zouden ze op den duur de Maatschappij terug kunnen betalen. Naast grond bekostigde de Maatschappij hun verhuizing, hun huisvesting en een ‘heropvoedingsproject’. Een waar pauperparadijs. Het idee was leuk, de realiteit alleen wat minder. De geldbron bleek al snel ontoereikend en de wil van de paupers om naar het hoge noorden te verkassen bleek non-existent. De vrije koloniën van Weldadigheid bleven echter voortbestaan. In de twintigste eeuw verdween de focus op armoedebestrijding en werd het beheer van cultuur- en bosgronden belangrijker.

Niet alleen paupers, maar ook wezen, bedelaars en landlopers werden naar het hoge noorden gestuurd, tegen Van den Bosch's wil in. Voor deze ongelukkige Nederlanders werden onvrije kolonies gebouwd. Zo werden de bedelaars en landlopers naar de strafkolonie Ommerschans gestuurd en werden de ouderloze kinderen in de kolonie in Veenhuizen geplaatst. Na een tijd werden ook hier bedelaars en landlopers gehuisvest. In 1859 nam de rijksoverheid de kolonies over en doopte ze om tot strafinrichtingen. In 1890 deed Ommerschans afstand van zijn gevangenisfunctie, in tegenstelling tot Veenhuizen. Heden ten dage doet Veenhuizen namelijk nog steeds dienst als gevangenis en tevens als gevangenis museum – wat overigens zeker een historisch-getint bezoekje aan Drenthe waard is.

‘Grote kans dus dat jij ook wortels in Drenthe hebt’

Uit onderzoek is gebleken dat tegenwoordig een op de zestien Nederlanders voorouders heeft die leefden in een van de kolonies van Weldadigheid. Grote kans dus dat jij ook wortels in Drenthe hebt – wortels in het pauperparadijs! Een miljoen Nederlanders die afstammen van Drentse kolonisten. Dit brengt Drenthe dichterbij dan mensen vaak denken. En echt, het is nog geen anderhalf uur rijden met de auto vanaf Utrecht en de Hunebed Highway is deze rit helemaal waard, want laten we eerlijk zijn: de hunebedden zijn toch wel echt het paradepaardje van Drenthe. Maar wijk eens van de Hunebed Highway af en rij naar Bargerveen, om de mystérie van het veen zelf te ervaren, of rij naar Dwingelderveld, om de prachtige heide met al haar geur en kleur je zintuigen te laten tintelen. Of breng een bezoekje aan Orvelte, een prachtig museum dorp. Ja, Drenthe is een provincie vol geschiedenis. Veen, het Bourtangermoeras en turfstaking. Maar ook de Maatschappij van Weldadigheid en niet te vergeten: Kamp Westerbork en treinkaping De Punt. Niet bepaald een ‘coole’ geschiedenis als je het mij vraagt. Maar Drenthe is ook niet cool. Nooit geweest en het zal ook nooit cool worden. Indrukwekkend is zijn geschiedenis daarentegen wel en ik hoop dat bekend nu ook wat meer bemind maakt, wat meer bemind, wat meer bekend.

Huis in herinnering

door Thomas van Royen

Op een stralende zomerochtend besloot ik af te reizen naar een plek waar ik al een tijdje naartoe wilde gaan. Een treinreis van Utrecht naar Arnhem, een busrit en een stukje lopen brachten mij naar de Benedendorpsweg in Oosterbeek. Tot ruim 10 jaar geleden kwam ik regelmatig bij het grote huis naast het kerkje. Het is een huis met een geschiedenis die verder gaat dan de band die ik ermee heb, maar voor mij was het het huis van mijn oma.

In dit huis zou Alida Johanna van Royen (1921 – 2011), geboortenaam Glasz, een groot deel van haar leven blijven wonen. Samen woonde ze met mijn opa, Gerard Christiaan van Royen (1915 – 1989) in Aardenburg, Bolsward, Oosterlittens, Den Helder en vervolgens in Oosterbeek vanaf 1963. De reden dat ze in zoveel verschillende plaatsen woonden was omdat mijn opa, die predikant was, in verschillende kerkgemeenschappen predikte. Het huis werd aangeboden door de kerkgemeenschap en het is dan ook geen wonder dat de Oude Kerk op een steenworpafstand van het huis te vinden is.

Er was in en rondom het huis veel gebeurd voor mijn grootouders en hun kinderen (een dochter en vier zoons), er introkken. Toen ik nog klein was werd mij verteld dat er gewonde soldaten geholpen werden in het huis, maar ik bevatte nog niet wat er precies was gebeurd. Hiervoor moeten we ruim twintig jaar teruggaan in de tijd voordat mijn grootouders er woonden. Het einde van de Tweede Wereldoorlog zou zich in een jaar voltrekken en Nazi-Duitsland had een aantal grote verliezen te verduren. Na de succesvolle bevrijding van het zuiden van Nederland in september 1944 waren de geallieerden van plan ook het noorden te ontzetten. Hiertoe had de operatie Market Garden uiteindelijk moeten leiden: een gewaagd offensief om de Nederlandse rivieren over te steken. Het doel was zowel Noord-Nederland te bevrijden als door te dringen in het Ruhrgebied, een belangrijk industrieel centrum voor Duitsland. Dit plan om het noordwestelijke front van Duitsland te ontregelen liep niet zoals gehoopt werd.

Doordat de verschillende onderdelen van het offensief te maken kregen met tegenslagen liepen ze niet meer synchroon met elkaar. Hierdoor werd de operatie die gefundeerd was op snelheid en efficiëntie bemoeilijkt. De parachutisten waren aan de andere kant van de rivieren geland in de omgeving van Arnhem en Nijmegen, middenin vijandelijk gebied. De grondtroepen die zich door Noord-Brabant moesten begeven werden echter opgehouden door onverwachte aanvallen van het Duitse leger. De gelande soldaten dienden dus stand te houden totdat de vertraagde versterking zou arriveren. De versterking liet lang op zich wachten en de in het nauw gedreven soldaten zagen zich genoodzaakt terug te trekken. Voor de soldaten in de buurt van Arnhem betekende dit een gevaarlijke oversteek van de Rijn. Market Garden bleek een gefaalde operatie met meer dan 15.000 doden aan geallieerde zijde te betreuren. Een groot deel van Nederland zou nog tot de lente van 1945 bezet blijven en bovendien te maken krijgen met de Hongerwinter.

Te midden van het strijdtoneel van Market Garden bevond zich het huis dat later het huis van mijn grootouders zou worden. Ook in Oosterbeek, op slechts een paar kilometer afstand van Arnhem, zaten geallieerde soldaten verschanst die zich stand dienden te houden alvorens zich terug te trekken. In het huis van mijn oma woonde op dat moment de familie Ter Horst. Nadat de familie toeliet dat Britse troepen het huis in zouden zetten als ziekenboeg kon er een honderdtal gewonde soldaten terecht. Kate ter Horst, die er samen met haar echtgenoot en vijf kinderen woonde, zag persoonlijk toe op het welzijn van de soldaten. Vanwege haar toewijding werd ze door de gewonden *The Angel of Arnhem* genoemd. Voor wie dit bekend in de oren klinkt, is dat misschien omdat haar steun aan de soldaten van Market Garden wordt vertolkt in de film *A Bridge Too Far* (1977). De film laat door de toevoeging van het verhaal van het huis zien dat de Tweede Wereldoorlog zich niet alleen afspeelde op de slagvelden en draaide om de besluiten van bovenaf, maar dat er op diepgaande wijze mensen bij betrokken raakten.

Er waren nog enkele overblijfselen van de gebeurtenissen rond het huis te vinden na de oorlog. De prachtige kastanjeboom in de tuin die zo onlosmakelijk verbonden is aan het huis werd geraakt door een granaat. De boom was al op leeftijd en leek het niet te redden. Vlak na de oorlog kwam de toenmalige tuinman met de oplossing door een jonge stek van een kastanje aan te planten in het gat dat door de explosie was ontstaan. Door deze vernieuwde kracht staat de kastanjeboom er vandaag de dag nog in volle glorie. In de rest van de tuin werden eveneens resten van de oorlog gevonden. Zo vertelde mijn vader me dat er tijdens het werken in de tuin af en toe munitie werd gevonden. Daarnaast zijn littekens die een blijvender resultaat hadden de kogelgaten die nog steeds in de muren van het kerkje zitten.

Na de oorlog werd het huis weer het grote huis met de mooie kastanjeboom naast het kerkje. Toen mijn grootouders er gingen wonen in 1963 was het huis in twee woningen opgedeeld: in het ene deel bleef de familie Ter Horst wonen, in het andere deel kwamen mijn grootouders en hun kinderen te wonen. Het werd een plek die bijna vijftig jaar lang aan mijn familie verbonden zou zijn. Na het overlijden van mijn opa bleef mijn oma er wonen en zij was vanwege haar persoonlijkheid en als grootmoeder van velen een bindende factor. Mijn oma sloot nooit iemand buiten en was een lieve vrouw die van haar leven genoot en dit genot kon delen met anderen. Door haar was het huis een plek waar de familie samenkam voor Kerst, oud en nieuw, Sinterklaas, Pasen en om er simpelweg langs te gaan. Het was immers zo dat iedereen het hele jaar door welkom was.



Het huis was onlosmakelijk verbonden aan mijn oma geraakt en ik denk dan ook dat zij voor mij Oma Oosterbeek heette omdat zij en het huis bij elkaar hoorden. Haar aanwezigheid maakte het huis een speciale plek voor de hele familie. Het was 2008 of 2009 toen mijn oma in het ziekenhuis werd opgenomen vanwege een hersenbloeding. Ze wist dit te overleven maar moest wel naar een verpleeghuis omdat ze niet meer alleen in het huis in Oosterbeek kon wonen. Ergens diep in die vrouw in de rolstoel zat mijn oma wel ergens, maar het was niet meer de oma die ik zo goed kende. Het verpleeghuis was geen plek voor mijn oma die altijd al een actief leven leidde in het huis, de tuin en de natuur. Ze woonde ongeveer drie jaar in het verpleeghuis toen ze aan het eind van 2011, vlak voor Kerstmis, overleed.

Toen ik op die prachtige zomerdag in Oosterbeek was, kwamen er veel herinneringen op bij het zien van het huis, de tuin, de kastanjeboom, het kerkje, het uitzicht op de Rijn en de rest van de omgeving. Dit waren uiteraard herinneringen aan wat er was, en niet aan wat er is. Helaas zal wat er was er nooit meer zijn. Het fenomeen van de tijd zorgt ervoor dat bepaalde dingen niet meer blijven zoals ze zijn maar veranderen. Familieleden zoals mijn oma verdwijnen, ouders scheiden, tijden veranderen, en zo ook de meest dierbare plekken. Een ding bleef nog altijd bestaan bij het huis van mijn oma: de kastanjeboom. Op die plek waar tijdens de Tweede Wereldoorlog geleden is groeit nog steeds een prachtige boom in de tuin van een eveneens prachtig huis. Dit laat zien dat tijd veel dingen kan laten vergaan, maar het ook kan helen en een vruchtbare bodem kan bieden voor nieuwe goede herinneringen.

Bizarre tradities

Een kijkje in verschillende Europese culturen

door Thomas Morren

Ieder land heeft wel tradities: gebruiken die aan elke generatie van een land of volk worden doorgegeven. Tradities hebben genoeg positieve effecten. Ze kunnen je een saamhorigheidsgevoel geven met de rest van jouw land of je het idee geven dat er toch wel iets is waar je trots op kan zijn. Zo ben ik wel trots op onze Zwarte Pieten-(discussie). Het is waarschijnlijk verstandig om die traditie maar niet te behandelen. Afijn, er zijn nu ook tradities waarop je eerste reactie waarschijnlijk zal lijken op die van Ryan Reynolds in Harold & Kumar: 'But WHY?!'. Je verwacht dat deze tradities er enkel en alleen zijn om de volgende generaties er mee op te zadelen. Dan is beschuit met muisjes eten toch opeens een stuk minder bijzonder...

Laten we rustig beginnen. Nou ja, rustig? Normaal gesproken is het niet zo heel erg om single te zijn, vooral in je studententijd. Nou, niet in **Denemarken**. Daar wil je namelijk zo snel mogelijk een vriend/vriendin/object/apache helicopter vinden. Ben je namelijk nog single op je 25ste verjaardag, dan word je vastgebonden aan een stoel en krijg je een lekkere dosis kaneel over je heen. Je leest het goed: vrienden (?) gooien een dosis kaneel over je heen. Is het een metafoor? Nou, het heeft waarschijnlijk als doel om de onderbedolven persoon duidelijk te maken dat hij of zij eens een keer iets moet gaan ondernemen in de wereld van de liefde. Maar zou dat bericht niet op veel andere manieren over te brengen zijn? Wat het motief ook is, het blijkt dat de *cinnamon challenge* in Denemarken een iets serieuzer tintje heeft aangenomen.

In sommige landen is het daarentegen beter om single te blijven. Ben jij namelijk een vrouw, woon je in **Schotland** en ga je binnenkort trouwen? Verstop je dan maar een paar weken voor je vrienden en familieleden. Op het Schotse platteland is het namelijk een gebruik om de bruid – en soms ook de bruidegom, want gelijkheid en zo – vlak voordat de bruiloft plaatsvindt te bedelven in etenswaren, uitwerpselen, modder, kilts. Hier zou ik me wederom afvragen of jullie wel echt vrienden zijn. Deze traditie is blijkbaar om duidelijk te maken dat er heus wel problemen zullen zijn in het huwelijk, maar dat deze nooit deze ‘douche’ zullen overtreffen. Mocht je dus ooit vreemdgaan of je geliefde eens heel hard in het gezicht slaan, herinner je echtgenoot aan deze douche en alles is weer goed.

‘Dan is beschuit met muisjes eten toch opeens een stuk minder bijzonder...’

Het spijt me, maar ik kan het niet laten. Ik moet het over Sinterklaas hebben. Maar wees gerust, niet over onze Sinterklaas. Nee, over een veel leukere variant! Want waarom zou je kinderen een avond lang liedjes laten zingen en cadeaus geven, als je ze ook in hun broek kan laten schijten van de schrik? Jawel, ik heb het over Krampus, de nogal gepikeerde metgezel van Sinterklaas uit **Oostenrijk** (en omstreken). Deze vriendelijke demon zwerft op de avond van 5 december rond om kinderen en volwassenen bang te maken. Zo zouden kinderen niet stout zijn en zich braaf gedragen. En waarschijnlijk

ook lichte trauma’s oplopen. Fijne Krampus iedereen... We keren weer terug naar tradities rondom bruiloften. In **Duitsland** is er een gewoonte genaamd ‘Polterabend’, die de avond voor een bruiloft gehouden wordt. Gasten van de bruiloft komen dan bij elkaar, brengen aardewerk mee en smijten deze vervolgens kapot op de grond. Het symboliseert geluk voor het toekomstige echtpaar, verwijzend naar het welbekende gezegde ‘scherven brengen geluk’. Dit gebruik lijkt me wel de ideale manier om dat verschrikkelijk lelijke beeldje dat je van je oma hebt gekregen – iedereen heeft wel iets wat hierop lijkt – op de grond te kunnen gooien. Of op haar hoofd, ‘per ongeluk’. Kan geen kwaad toch? Om niet verder door te gaan met familiaal geweld, bekijken we een bijzonder toernooi waaraan eigenlijk best veel mensen mee kunnen doen.

Wederom voornamelijk op het platteland, in **Engeland**, is er een zogeheten ‘Gurning’-toernooi. *To gurn* is in het Nederlands het trekken van een gekke bek, en blijkbaar dacht een groep Engelsen dat het een talent is om dit goed te kunnen. De heer Tommy Matkinson won de wereldtitel vijftien keer, terwijl Anne Woods **28 keer** (ik heb het gecheckt – ja, er waren meer deelnemers) de vrouwelijke wereldtitel won. De heer Peter Jackman was zelfs zo toegewijd aan zijn taak, dat hij zijn tanden heeft laten trekken om makkelijker een gek gezicht te kunnen trekken. Hij is daardoor wel vier keer kampioen geworden, dus... het was het waard?

Ten slotte een gebruik dat nooit op Dierendag zal plaatsvinden en waarschijnlijk de nachtmerrie van de Partij voor de Dieren en menig ganzenliefhebber is. In het altijd al dierenvriendelijke **Spanje** is er namelijk een zogeheten Dag van de Ganzen. Oh wat lief, een dag toegewijd aan die leuke beesten? Nee, was het maar zo’n feest. Voor dit evenement heb je namelijk het volgende nodig: een ingevette dode gans, een lat, een sloot en een groep dronken Spanjaarden. Je neemt deze ingevette gans en hangt deze met de kop naar beneden aan een lat boven een stuk water. Vervolgens moet een man langs deze gans varen, omhoog springen en – ik verzin dit niet – proberen het hoofd van de gans er af te rukken. Degene die als eerste het hoofd van de gans eraf heeft getrokken, is... de winnaar? Een mishandelaar? Gestoord? Waarschijnlijk allemaal.

Dit waren een paar noemenswaardige Europese tradities. Wederom lijkt de geschiedenis een vinger in de traditiepap te hebben. De ideeën van Eric Hobsbawm over de ‘invented tradition’ lijken nog na te galmen in onze huidige samenleving – en in mijn hoofd. Maar goed, er zijn zeker ook andere tradities die nog apart zijn. Helemaal buiten Europa zijn rare of zelfs beangstigende voorbeelden te vinden. Maar mocht je dus ooit denken dat wij in Nederland al rare dingen doen, denk dan aan deze mooie tradities. Of misschien niet en geniet van je beschuit met muisjes terwijl je op klompen danst en ‘Sinterklaas Kapoentje’ zingt. Ik bedoel maar.



De stad zonder wortels staat in bloei

door Lennart van der Ree

‘Schei toch uit over die moffen, hou toch op over die bommen. Rotterstad zonder hart, mijn hart ligt er wel verdomme.’

Dit is het refrein van het Rotterdamlied. Ironisch genoeg bereiken de zinnen precies het tegenovergestelde van wat ze propageren, want in iedere bar en in iedere club zingen Rotterdammers luidkeels mee over de moffen en de bommen. Er wordt niet gezongen uit woede en verdriet, maar uit trots en blijdschap. Dit litteken van het bombardement siert namelijk de stad.

Op 14 mei 1940 werd het hart van Rotterdam vernietigd door een regen van bommen uit Duitse vliegtuigen. Na de verwoesting begonnen de bewoners al snel puin te ruimen en het duurde niet lang tot duidelijk werd dat Rotterdam in een unieke positie verkeerde. De gehele binnenstad kon herbouwd worden met de nieuwste architectonische inzichten en het centrum werd helemaal opnieuw ingedeeld.

De stad werd opgebouwd met nadruk op ruimte. Er ontstonden brede straten, boulevards en torens die tot in de wolken reikten. Het werd een Manhattan aan de Maas, een heel eigen metropool. Door die hoge torens en de brede straten kan de stad voor onbekenden nogal onpersoonlijk aanvoelen. Veel Nederlanders die niet uit Rotterdam komen, noemen het een stad zonder hart. Zo verbeeldde de kunstenaar Zadkine dit sentiment in zijn kunstwerk De Verwoeste Stad.

Naast een missend centrum, wordt Rotterdam ook gekenmerkt door een wat killere instelling van de inwoners. In Rotterdam staat dit bekend als de niet-lullen-maar-poetseninstelling, maar het kan inderdaad nogal onaardig overkomen op de buitenwereld. Rotterdam is een stad zonder fysiek en emotioneel hart.

Maar Rotterdam staat in bloei! De stad sleept prijs na prijs in de wacht. Zo werd Rotterdam in 2015 door Lonely Planet gebombardeerd – pun intended – tot een van de beste steden in de wereld om te bezoeken. Inmiddels meren er wekelijks vele cruiseschepen aan die ladingen toeristen over de Erasmusbrug sturen. In de Markthal hoor je in vijf minuten meer talen dan een week in Utrecht. Nu moppert de gemiddelde Rotterdammer natuurlijk: “Die toeristen zijn toch wel heel vervelend hè? Van mij mogen ze weer terug naar Amsterdam.”, terwijl de trots van het gezicht af te lezen is.

Wat heeft ertoe geleid dat de buitenwereld Rotterdam opeens leert te waarderen? Wat is er veranderd? Eigenlijk niet veel. Het antwoord schuilt in Het Rotterdamlied. Het lied is een

vier minuten durende opsomming van verschillende plekken in de stad. Door het gemis van een centrale plek is er op al die plekken enorm veel gezelligheid ontstaan. Zo zitten de cafés op de Witte de Withstraat, de winkels zitten in de Koopgoot en aan de Korte Lijnbaan, Katendrecht zit vol met hipstertentjes in oude pakhuizen en de clubs zijn gevestigd aan de Kruiskade. Gelukkig heeft Rotterdam geen hart, want anders was de stad niet zo leuk geweest als hij nu is.

Want wat een ander ook mag zeggen, die slaat de plank maar mis. Rotterdam, de allermooiste rotstad die er is.



De sirene loeit

door Kasper Veltman

In het bezette Nederland van de Tweede Wereldoorlog was het een ellendig bestaan. Onder het regime van rijkscommissaris Seyss-Inquart leefde de bevolking in angst. Zo ook mijn grootouders. Hoewel ze wisten dat er nog steeds strijd werd gevoerd tegen de Nazi's, leek het einde van de oorlog nog niet in zicht. Het enige wat de mensen konden doen, waren kleine daden van verzet. Een van de belangrijkste manieren hiervan in Nederland was de verspreiding van verzetskranten. Mijn grootouders hebben me het nooit helemaal goed kunnen vertellen hoe zij ertoe kwamen een verzetskrant te drukken, maar gelukkig heb ik er nog het papieren bewijs voor. Tijdens de Tweede Wereldoorlog drukten zij de verzetskrant *De Sirene*. Een krant die via-via onder de bevolking rondom Heusden en Oss gedistribueerd werd onder gelijkgezinden. Net zoals nu was informatievoorziening ook ontzettend belangrijk. Echter, wat doe je als de informatie die je krijgt slecht of vals is? Dan druk je toch gewoon je eigen krant. Ik nam een duik in het verleden en ging op zoek naar wat er nou precies in deze kranten stond.

'De sirene loeit' was het motto van de krant. Lang werd eerst getwijfeld tussen de naam Irene of Sirene, maar omdat de laatste ook Irene bevatte, werd uiteindelijk daarvoor

gekozen. In een paar kelders in en rondom het kleine stadje Heusden werd deze door mijn grootouders en wat familie en vrienden gedrukt. De krant werd in zwart-wit uitgegeven en gedrukt met een ouderwetse stencilmachine. Het krantje voorzag de regio van informatie. Informatie die in die tijd al schaars genoeg was. Het was dan ook een tumultueuze tijd. Als ze gepakt zouden worden door de Duitsers, dan zou de straf niet mis zijn. Iets wat best een aannemelijk risico was,

aangezien de krant vaak gewoon per fiets werd verspreid. Auto's waren in die tijd nog een luxe, zeker in oorlogstijd. De kans dat een Duitser aan de bezorger zou vragen wat er wel niet in zijn fietstas zat, was dan misschien ook wel net iets te groot. Als ze gepakt zouden worden, zouden ze naar een kamp gestuurd kunnen worden of jarenlang de gevangenis in worden gegooid, de doodstraf was ook zeker niet onwaarschijnlijk. Een spookverhaal dat mijn oma altijd vertelde is dat het ook een paar keer bijna zover is geweest. Ze vertelde wel eens over de keer dat ze op de spotprenten van haar broer moest gaan zitten toen de Duitsers een huiszoeking kwamen doen. De prent in kwestie was nog niet eens zo choquerend, maar ze wendden alle middelen aan om andersdenkenden weg te kunnen stoppen. Voor het minste of geringste kon je namelijk al gearresteerd worden. Zo ook het tekenen van een Duitser in maatje XXL. De krant was een doorn in het oog van de Duitsers. De negatieve berichtgeving hield namelijk niet alleen het anti-Duitse sentiment hoog, het bood ook nog veel informatie die zij

liever niet op straat zagen liggen. Informatie die hen vaak niet in het beste daglicht zette, maar vooral ook liet zien dat zij er niet zo goed voor stonden.

Informatie die liet zien dat zij zelfs misschien aan de verliezende hand waren en dat de oorlog binnenkort kon omslaan.

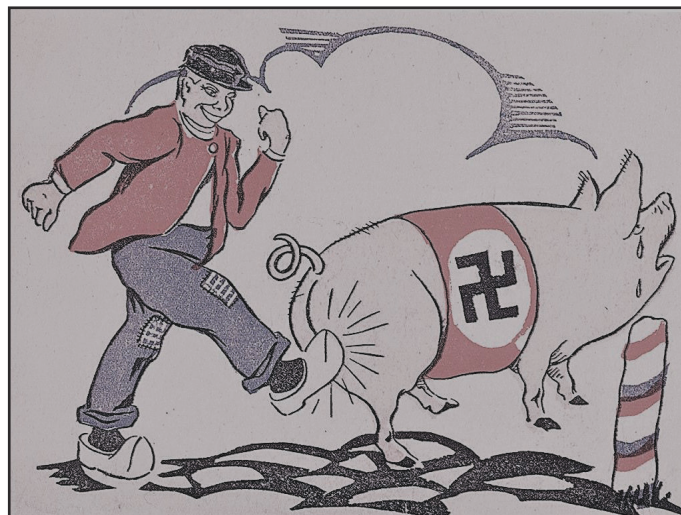


De informatie die je in *De Sirene* aantreft is dan ook verrassend gedetailleerd. De krant lijkt niet op wat

je voor je ziet als je aan een krant denkt. Het is duidelijk te zien dat de krant in het begin echt nog door amateurs werd gedrukt, al oogt het nog wel enigszins professioneel als je rekening houdt met de middelen die zij hadden. Op het oog lijkt het namelijk alsof je naar een A4 met wat loze informatie zit te kijken. Het lijkt erg op de mailtjes die je wel eens krijgt, waar dan net iets te veel informatie instaat die

je eigenlijk niet interessant vindt, alleen is dat hier precies andersom. Elke regel beschrijft wel een ontwikkeling op het strijdtoneel. Er worden hele precieze beschrijvingen gegeven van bombardementen. Een kleine greep uit de editie van 28 juni 1943 bijvoorbeeld: 'Maandagnacht werd door meer dan 700 bommenwerpers een hevige aanval gedaan op Krefeld. De aangerichte schade is zeer groot 360 hectaren werden verwoest. 44 bommenwerpers keerden niet terug.' En zo werd dit voor meerdere bombardementen beschreven in dezelfde uitgave. Ook worden politieke ontwikkelingen op het wereldtoneel nauwkeurig en gedetailleerd beschreven. Zo beschrijft de editie van 2 augustus 1943 tot in detail de val van Mussolini, waar hij op 25 juli pas afgetreden was. Gezien de tijd waarin de krant gedrukt werd, verspreidde dit nieuws zich dus toch nog relatief snel. Dit was echter een van de positievere berichten in de krant. Veel van de berichten gaan bijvoorbeeld ook over de Nederlandse regimenten die gevangengenomen werden en hoeveel daarvan gedeporteerd werden. Hoewel veel berichten dus positieve boodschappen dragen en het positieve verloop van de oorlog belichten, schuwen ze er ook zeker niet voor de negatieve aspecten te laten zien. Het was nou eenmaal ook de realiteit waar zij zelf middenin stonden. Het oorlogsgeweld woedde nog in vol ornaat om hen heen.

Naarmate de oorlog vordert merk je ook dat het verzet meer voet aan de grond krijgt. De artikelen veranderen van aard. *De Sirene* wordt kritischer over wat er om hen heen gebeurt, hoe de overheid met dingen omgaat. Ook schuwen zij er niet voor om mensen met naam en toenaam onder de bus te gooien. Een artikel van 10 juli 1944 beschrijft zonder enige terughoudendheid ene A. van Bussel. Die ook wel 'De Kin' wordt genoemd. Kort wordt nog toegelicht dat dit door zijn lang uitstekende kin komt (Wie had dat gedacht?), maar hij wordt beticht van nogal wat nare zaken. In de krant



worden mensen gewaarschuwd voor hem. Hij zou in dienst van de Duitsers proberen onderduikers op te sporen en uit te leveren. Kort wordt dan ook in de krant uitgelegd hoe mensen kunnen voorkomen dat zij ten prooi vallen aan figuren als 'De Kin'. Er stond dus niet alleen informatieve nieuwsberichten in de kranten, maar ook nuttige.

Toen de Tweede Wereldoorlog tot een einde kwam, veranderde natuurlijk ook het doel van de krant. De oplettende lezer vroeg zich misschien al af wat er met een krant als *De Sirene* gebeurt nadat het zijn nut heeft verloren. Misschien is het niet bij iedereen bekend, maar kranten als *Vrij Nederland*, *Trouw* en *Het Parool* waren ook verzetskranten. De *Sirene* heeft ook een tijdje dezelfde rol vervuld, als normaal functionerende krant. Echter kwam al snel aan het licht dat de gescheiden redacties in Oss en Heusden elkaar toch niet zo lekker lagen. De *Sirene* kwam dan ook ietwat op een GTST-achtige manier aan zijn eind en loeide op zijn sterfbed misschien nog wel harder dan het de gehele oorlog gedaan had. De krant hield kort na de oorlog op te bestaan.

Brieven uit Indonesië

door Rense Ytsma

Ik heb mijn opa nooit gekend. Hij overleed 25 jaar geleden in 1993, op 67-jarige leeftijd, zeven jaar voor mijn geboorte. Ik wist niet veel over mijn opa, Nico Ytsma, uit Leeuwarden. Het enige wat ik van hem wist, is dat hij docent Engels en Nederlands was op de pabo en dat hij een bijzonder leergierig en belezen persoon was. Een paar jaar geleden vertelde mijn vader, Nico's jongste zoon, over mijn opa's tijd in Indonesië. Mijn vader wist nauwelijks iets over die diensttijd, omdat er thuis weinig over werd gesproken. Vandaar dat de vondst van zijn brieven uit Indonesië voor onze hele familie een nieuwe kennismaking met hem was.

In 1947 op 21-jarige leeftijd vertrok Nico Ytsma uit

Leeuwarden met de boot naar Indonesië. In de tijd van de Indonesische Onafhankelijkheidsoorlog werd hij als dienstplichtig soldaat samen met 220.000 jonge Nederlandse mannen opgetrommeld voor een strijd ver over zee. Dit was in eerste instantie voor twee jaar, maar uiteindelijk zouden het er ruim drie worden. In deze jaren schreef Nico honderden brieven naar zijn familie in Friesland. De brieven zijn allemaal bewaard gebleven in een klein koffertje, dat mijn tante na zijn overlijden vond in de studeerkamer. Honderden dunne en kleine vellen luchtpostpapier met ervaringen die hij opdeed tijdens zijn tijd als soldaat.

Nico werkte in Batavia bij de Materiële Inspectie. Dit hield in dat hij vooral administratieve klussen deed, zoals het lopen

van inspectierondes van de wapenopslag. Vechten heeft hij niet hoeven doen en hij heeft in dat opzicht dus geluk gehad. In zijn brieven merk je dat hij zich hier volledig van bewust is. Omdat hij niet hoefde te vechten had hij veel tijd voor het lezen van literatuur en voor filosofische overdenkingen over het leven en over de wereldpolitiek. Daarnaast schreef hij veel gedichten in het Fries en in het Nederlands. In de brieven aan zijn ouders, zijn broers en zussen beschrijft hij zijn dagelijkse leven bestaande uit kerkbezoeken, dagjes uit met zijn vrienden en de werkomgeving. Veel van de passages over zijn werk zijn erg aangrijpend. Hij heeft een sterk rechtvaardigheidsgevoel en compassie voor met name de plaatselijke bevolking.



Ik merkte dat ik me tijdens het lezen van deze brief trots voelde. Misschien maakte dit het voor mij aangrijpend, omdat ik trots was op een man die ik nooit gekend heb, maar die toch zo dichtbij mij staat. Zijn gemoedstoestand was in deze jaren vaak moedeloos. Hij maakte zich zorgen om zijn medesoldaten die net als hijzelf regelmatig depressief waren. In één van de brieven uit 1948 is Nico ervan overtuigd dat een Derde Wereldoorlog snel zal uitbreken: 'Wat is het een grote rotzooi in de politiek niet? Het draait op oorlog uit. Dat was al lang zeker. Maar nu kan het nog wel eens snel komen.' En een paar maanden later schrijft hij:

'Ik geloof dat het normaal is dat onze wereld in deze tijd in oppervlakkigheid vlucht. Het is alleen beroerd dat je er mee naar de ondergang gaat. Ik krijg soms ook een afgrijselijk sterk gevoel dat wij hier voor een verloren zaak zijn. Europa heeft afgedaan. Economisch en cultureel.'

Wanneer Nico en zijn kameraden aan hun meerderen vroegen naar het nut van de Onafhankelijkheidsoorlog werd er kortaf geantwoord en ontbrak er duidelijke informatie. Er valt natuurlijk niet te beslissen en al helemaal niet door mij, of dit voor vele, misschien wel alle soldaten gold. Kortom kunnen de brieven van mijn opa misschien een inzicht geven in het gevoelsleven van de soldaten. Ik denk dat zijn brieven een geweldige bron kunnen zijn voor een onderzoek naar de gemoedstoestand van Nederlandse soldaten in Indonesië. Door de brieven van mijn opa heb ik hem leren kennen, ondanks ik hem nooit ontmoet heb.

'Wij hebben er over gepraat met de luitenant, de commandant van dit kamp. Die zei dat hij er naar zou informeren. Wij hebben toen nog eens met die baboes gepraat en na vele omwegen kwam toen eindelijk het hele verhaal eruit. Die sergeant voerde een soort terreur uit. Hij is belast met het toezicht op de zeden enzovoort. En op het inlands personeel. Nou maakte hij misbruik van zijn macht en als hij er behoefte aan had sommige baboes te bedreigen met ontslag als ze niet met hem naar bed wilden. Diezelfde baboe Nina had hij een poos geleden ook gevraagd en zij had geweigerd. Dus zocht hij een aanleiding om haar en haar zuster te ontslaan.'

In het stuk dat volgt vertelt hij hoe hij, samen met een kameraad, ervoor zorgde dat de baboes weer terug in hun functie werden gezet.

Jacarandas Hope in a Hopeless Society

by Stuart Duncan

It brings me so much joy to see both the bewilderment and amazement that strikes people when I tell them that I am a Zimbabwean. Upon hearing this, people often ask me what Zimbabwe is like. Naturally, I tell them about the tumultuous history we have had and of the weird and bizarre situations Zimbabweans have to face. At the moment, under the new leadership of our second president, Emmerson Mnangagwa, Zimbabwe faces an array of issues. It would appear that we are heading towards another crisis similar to what we had

in 2008. At the start of October this year a cholera epidemic broke out and currently, as I am writing this article, many shops have closed down and their shelves are bare. This chaos cannot be comprehended by most people and I am often asked "why do you live there?" to which I simply reply "because I am Zimbabwean."

Upon doing research on the current situation I was pleasantly reminded that in Zimbabwe it is currently Jacaranda season. These trees that line many streets and

17 | THEMA: ROOTS

avenues of the capital Harare seem inconspicuous most of the year, but come the dry winds and baking heat that characterise the season something spectacular happens. These trees burst into flower, a crescendo of purple hues that announce the arrival of spring and the much-anticipated rains. The jacarandas carpet the scorched earth with the fallen violet flowers and life almost appears a purple monotone. All this flamboyance in a period of despair.

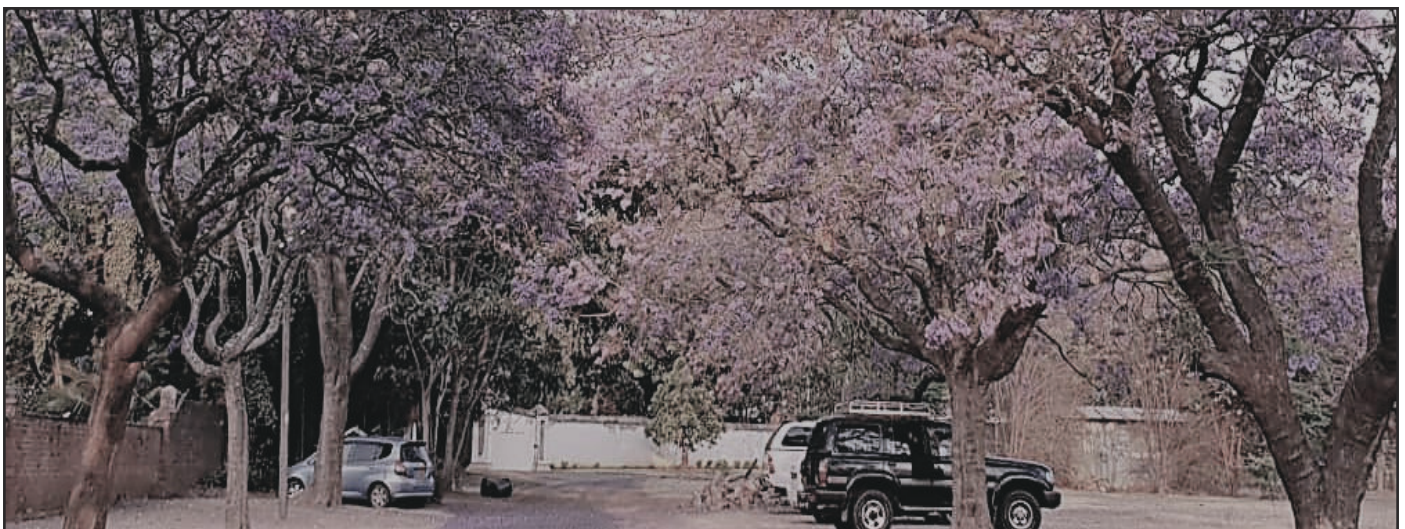
Just last week basic commodities were in short supply and the prices of all goods increased at an alarming rate. To put this into perspective there has been a chronic shortage of butter for the past two years in Zimbabwe; five hundred grams used to cost around \$10, last week the price soared to \$21. Cooking oil used to cost \$3.70 and similarly the price has climbed to \$15 - bear in mind that Zimbabwe uses the US dollar after the collapse of our local currency in 2009, which faced an annual inflation rate of 231 million percent back in July 2008. Now compare that cost to the 74% of the population who live on less than \$5.50 a day. The numbers simply do not add up, and the government seems to specialise in making us poor. The shortages and price hikes were a result of panic buying spurred on by the governments introduction of a USD 0.02 tax per US dollar on electronic transactions. Since the cash crisis and shortage of forex in Zimbabwe people have relied on a cashless system which accounts for more than 96% of all transactions. Afraid that their money will be liquidated by the government, people use what they still have and invest it into products. It is unsurprising then that the panic buying occurred, as people also had ambitions to sell on these commodities at exorbitant prices due to the shortages.

You may wonder why I have mentioned the Jacaranda tree in this piece, especially if you know that the Jacaranda is not even indigenous to Zimbabwe, yet alone Africa. It is in fact an exotic species brought in from South America by the early pioneers of what was then Rhodesia. However, the reason I have done this is twofold: firstly, like myself, a technical alien



to the African continent, the jacaranda has become so firmly rooted in the lives and surroundings of Zimbabwe that one cannot deny its place in the country anymore. I feel a strange kinship to these messy lumbering trees, even though they are aliens they have become synonymous with the African continent, particularly in Southern Africa. I too will always be a Zimbabwean, no matter where my family's roots originate. Secondly, the Zimbabwean and the Jacaranda are alike, it takes the scorching heat of the dry season for the jacaranda to bloom so profusely; likewise, it takes the economic hardships in Zimbabwe to create the positive change we have been waiting for. The jacaranda is a sign of this hope which many Zimbabweans now draw on for sanity's sake.

Zimbabweans live by the mantra "we make a plan" which means that no matter what comes our way we will be equipped to deal with the hardships. Even though I am currently dealing with the burdens of my roots in that little African country, I am here "making a plan" to get by. My family and friends who remain there suffer the hardships that Africa throws their way, but like the jacaranda they can blossom because of these hardships they face. For now, I patiently wait for Zimbabwe to sort out the economic crisis that has crippled the nation for so long. For now, I wait for Zimbabweans to make a plan to revive the dying country. For now, I expect to see the blooming of my nation. For hope is my last resort.



The Origins of the Golden Nectar

by Liam Beehcouk

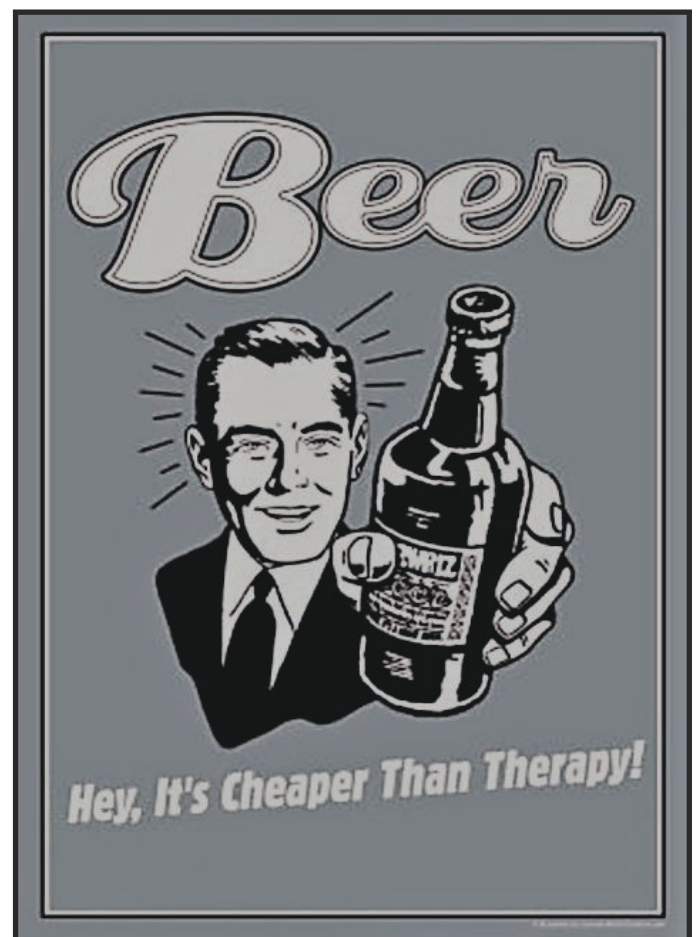
Despite the immortals of today, also known as students, relishing in the never-ending flows of this glorious refreshment and perhaps taking this party fuel slightly for granted, our magnificent drink of choice has had an arduous journey to become the most popular alcoholic beverage of the world. I am of course referring to the humble origins of our dear and loyal friend, beer.

Beer as a modern day drink has always been there for everyone, for when an event is feeling a little dull and incomprehensible or when a party is going so well we make a conscious decision to forget most of it. However, beer brewing and consumption has been dated back to 5000 B.C., with the Egyptians writing some of the first beer recipes. Even at the very beginning of beer drinking, it was already an essential part of life with it literally being considered healthier than the water sources of the time (a little fun fact to drunkenly throw in the faces of the friends trying to take care of you in the future). As the distant ancestor of our beloved beer began to spread to the Middle East, its popularity only continued to rise with many laborers being paid with a certain amount of beer, something that would definitely improve every single aspect of all jobs today, in my humble opinion. It even resulted in the creation of a deity, the Sumerian Goddess of beer, Ninkasi, in 1800 B.C. It is hard to believe that beer could get more popular than having a goddess or being a form of wages, but we have only just started the journey of this bubbly liquid.

Joining the ranks of definitely equally important and revolutionary technologies and substances to enter Europe during the Middle Ages, such as the printing press and gunpowder, beer production as we roughly know it today began properly around 1050 by none other than the infamously alcoholic monks of Germany. The Weihestaphen Brewery, operated by Benedictine monks, started the modern process of beer brewing, which involved the introduction of hops that add the bitterness to beer, something which had previously been accomplished by

throwing practically anything bitter in with beer (i.e. roots). It truly is amazing that the same country that is heralded as the creator of modern society, due to the popularization of the printing press, is equally responsible for a quarter of the oldest breweries still functioning today, which becomes a third if you have a little bit of innocent Anschluss. The popularity of beer was quickly exploited by higher powers than your average alcoholics, with beer first being taxed in England in 1188 by Henry II in order to help pay for the Crusades.

The irony being that even today, the excessive consumption of beer, this time by history students, still plays a



19 | THEMA: ROOTS

crucial role in understanding the glory of the Crusades. Beer production was eventually taken over from men with weird haircuts by actual brewing guilds. This began the movement of breweries from the basements of monasteries and backyards of casual drunkards into specialist facilities with the sole purpose of making the world a better place. A fine example of this is the foundation of the first brewery and guild in the Netherlands in my new favorite town of Groenlo in 1615, and the birth of Grolsch. My candidate to receive a Medal of Honor posthumously is named Willem Neerfled, the founder of the first Grolsch brewery, to whom I honestly believe a small prayer of appreciation should be offered at every feest and feestje (a difference which I was only made aware of very recently). Aside from simply wanting to both praise and recognise the man responsible for a large portion of the student population experiencing blackouts, this institutionalization paved the way for beer to start getting both global and large scale.

Yes, I am talking Industrial Revolution and imperialism. Using one of the original drunk nations, the United Kingdom, as an example, the mechanization of beer production not only meant that more beer could be produced and stored, but with an empire that spanned a quarter of the globe, beer started to rapidly spread and bring the world under the influence. In the case of the UK, this 'glo-beer-ization' was a necessity, as beer was actually a designated ration for British soldiers in the 18th century. Guess what? That's right, it's



another fun fact. This is actually when the Indian Pale Ale, or IPA, was first created as only a drink with more hops and a higher alcohol percentage (win.) was able to survive the long journey from the UK to India. Another fun fact in case you need a pils voor onderweg (beer for on the way) that can last the long and treacherous bike ride into the city center.

Furthermore, this colonial trend actually blended into the rat race for economic success and popularity that began in the 20th century with companies such as Heineken beginning to globalize. For example, Heineken started its global movement in South East Asia, capitalizing on its influence in the region by entering into joint ventures with local brewers. Similarly, Heineken pounced on the opportunity to supply beer to the uncivilized Europeans on the other side of the pond after the 'Darkest Years Ever to be Experienced by Humans', also known as the Prohibition of 1920 to 1933. Heineken's first shipment to the US literally arrived three days after the Prohibition ended. What time is it? Did you say fun fact o'clock? Though many breweries in America were forced to shut down during the Prohibition, some were able to remain afloat by switching to producing fizzy drinks, ice cream and other sugar bombs, which is obviously the reason Europeans are all alcoholics and Americans are all diabetic.

And so we have reached the end of our journey through the history of the drink of the gods as we come to the present day. With close to 12 million liters of beer being consumed annually in the Netherlands alone, (do not try to calculate how much you have contributed, it will just hurt your historian head and liver), the world has entered into the phase of mass production on a national scale and mass consumption on an individual scale. No matter what your political or economic opinions are, which influence the supply, selling and consumption of this golden deliciousness, hopefully now, you will be able to better appreciate the culmination of technological innovations spanning thousands of years that is both providing never-ending refreshment and causing that stickiness on the bottom of your shoes at your next social drink.



Luke's luisterpaal

door Luke de Bruijn

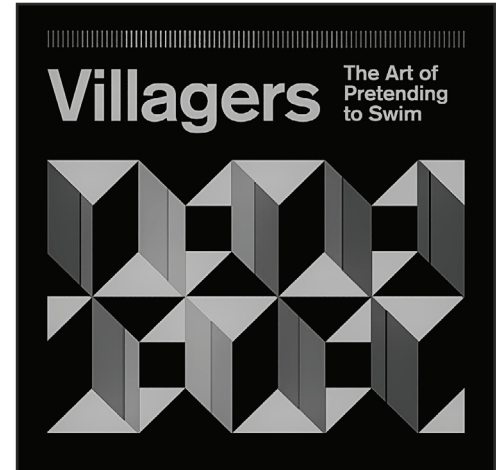
Hoi, Luke hier. In deze rubriek probeer ik jullie telkens enkele albums aan te raden die onlangs zijn uitgekomen en waar ik enthousiast van werd. Soms bekend, soms een beetje snob, maar vooral erg lekker.



▶ Villagers - The Art of Pretending to Swim

Voor wie er nog steeds niet echt mee kan dealen dat de zomer voorbij is en met weemoed terugdenkt aan het festivalseizoen is dit misschien wel de perfecte soundtrack. Het begin van 'The Art of Pretending to Swim', met 'Again' en 'A Trick of the Light', klinkt even opgewekt als melancholisch en deze mix van gevoelens komt in een groot deel van het album terug. Een goed album bouw je echter niet alleen maar op gevoel voor emotie, maar ook met gevoel voor wat lekker in het gehoor ligt. En dat is precies waarom ik deze plaat aanraad: omdat ie gewoon heel fijn weg luistert.

Voor liefhebbers van: Gorillaz, Foster the People, Elbow, The National



▶ Max Cooper - One Hundred Billion Sparks

Max Cooper sloot de technokathedraal 'Bravo' op de zondag van Lowlands af en zij die toen nog op hun benen stonden waren getuigen van een melodieuze, doch voortstuwende set met het nodige visuele spektakel. Een maand later bracht Cooper deze plaat uit, waarop hij uit een ander vaatje tapt dan op Lowlands. 'One Hundred Billion Sparks' neigt bij vlagen meer naar ambient dan techno en bouwt erg rustig op. Het is daarom ook de perfecte achtergrondplaat voor een rustige studeersessie of herfstige namiddag.

Voor liefhebbers van: Jon Hopkins, David August, James Blake, Nick Murphy (fka Chet Faker)

▶ Van Common

Een album heeft hij nog niet, maar een bezoek aan het rondreizende talentencircus Popronde leerde dat deze artiest absoluut in de gaten gehouden moet worden. Op het moment van schrijven heeft singer-songwriter Sebastiaan van Ravenhorst net zijn derde single 'Ghost' uitgebracht, waarmee hij naast het dromerige 'This Afternoon' en hitje-in-de-dop 'Moonlight Blue' ook een bescheiden klapper toevoegt aan zijn nu al sterke repertoire. Dat er nog meer verwacht mag worden blijkt uit de reizen naar London en de Verenigde Staten waar hij zijn nieuwe muziek schreef. Wanneer we dit mogen verwachten weet nog niemand, maar dat we ons mogen verheugen op een sterke debuutplaat is bijna een zekerheidje. PS Hou je van vet sfeervolle hipsterdingen en word je helemaal wild van retro-achtige filmbeelden? Kijk dan even de videoclip van 'Moonlight Blue.'

Voor liefhebbers van: Real Estate, The War on Drugs, DMA's, Tame Impala



De roots van house

door Luke de Bruijn

Wanneer jij als lezer de Argus openslaat en dit leest is het alweer een tijdje geleden, maar op het moment van schrijven staat het grootste dancefestival ter wereld voor de deur: Amsterdam Dance Event (ADE). Dit 'festival' bestaat uit duizenden evenementen in Amsterdam. De meesten van jullie zullen bekend zijn met de vele feesten zoals AMF, DGTL en Awakenings die worden georganiseerd in die week in oktober, maar ADE is daarnaast ook een internationaal netwerkevenement waar de hele top van de dance op afkomt. Het is niet voor niets dat dit allemaal plaatsvindt in Amsterdam, aangezien de stad al sinds jaar en dag een centrale rol vervult in de dance-industrie en cultuur. Voor veel mensen is dat 'sinds jaar en dag' een verwijzing naar de late jaren '80 en de jaren '90, toen de gabbercultuur opleefde en Thunderdome het feestje was. Die gabberhouse kwam ook ergens vandaan en de route via Gabber naar de hedendaagse EDM (Electronic Dance Music) is misschien onverwachtter dan je denkt. Een van de belangrijkste en misschien meest onverwachtse bochten die deze route rijk is, is het hoofdstuk van de Detroit-techno.

Techno; je vindt het of heel tof of je vindt het helemaal niks. De een doet niets liever dan de hele nacht te raven in een door stroboscopen verlichte kelder en de ander zit liever op de schouders bij een set van David Guetta op Tomorrowland. En daar bovenop verachten beide kanten elkaars favoriete genre vaak met passie. De grap is natuurlijk dat het allemaal uit dezelfde koker komt, zoals het wel vaker gaat met muziek.

Die koker begint ergens in de negentiende eeuw bij de blues, brengt daarna de jazz enzovoort: we zitten hier op het spoor van de zwarte muziek. Tot zover niets gek, bijna alle genres vallen hier uiteindelijk op terug te leiden. Maar Detroit speelt in deze ontwikkeling een bijzondere rol, waar later ook de elektronische muziek veel invloed van ondervindt. In Detroit wordt in 1959 namelijk ook een van de meest invloedrijke labels ooit opgericht: Motown. Motown veroverde met haar kenmerkende soul de harten van de Amerikaanse bevolking en talloze landen daar ver buiten. Detroit is in de jaren '60 de kern van een belangrijke culturele ontwikkeling in de muziekindustrie en daarnaast bloeit de industrie van de stad evenzeer. Het verval van deze laatste sector loopt synchroon met het vertrek van Motown naar Los Angeles. De geest van Motown blijft echter hangen in de clubs.

In de clubs van Detroit was disco het meest gedraaide genre in de jaren '70 en '80 en hoewel dit misschien niet een genre is waar techno veel aan te danken heeft qua muzikale structuur, is dit om een andere reden wel een zeer invloedrijk genre geweest. Dj's die disco draaiden in

Detroit maakten er namelijk een sport van om platen te mixen, waardoor de dj een ander aanzien kreeg.

In de gayscene van Detroit, waar dj's alle muzikale vrijheid kregen, begon een toen nog jonge, maar inmiddels legendarische Jeff Mills aan zijn dj-carrière. Mills kreeg al snel de bijnaam 'Wizzard' omdat hij draaide zoals niemand dat voor hem deed.

Mills draaide vooral Soul en Disco, maar speelde in rap tempo de beginsecties van platen achter elkaar af. Hierdoor kreeg je korte, repeterende beats die in elkaar overliepen. Het is hier waar de kiem van techno ontspringt.



Deze draaitechniek werd ook in de productie van muziek gebruikt. Iedereen die 'Straight out of Compton' heeft gezien of iets weet van hiphop, weet dat Dr. Dre in het begin zijn legendarische beats voor NWA maakte door fragmenten uit soulplaten repeterend achter elkaar te plakken: 'sampling'. Deze techniek vormde dus ook de basis voor de vroege techno en werd door jongeren al gauw gecombineerd met goedkope synthesizers en gebruikt om, beïnvloed door muziek die zij hoorden in de clubs van bijvoorbeeld Kraftwerk, dikke elektronische producties te maken. De doorslag naar echt herkenbare techno zoals wij die vandaag ook veel horen vindt pas echt plaats als er kruisbestuiving met de Chicago-house voorkomt. Dit genre elektronische muziek had een soortgelijke ontwikkeling doorgemaakt, maar was meer beïnvloed geraakt door de groovy pianoklanken van Latino. Toen Derrick May, zo'n jongen die graag knutselde met synths, die kenmerkende pianopatronen overnam in het nummer 'Strings of Life', hoorde de wereld voor het eerst die mix van Chicago-house en Detroit-techno die zich verder ontwikkelde naar genres als gabber, EDM en de hedendaagse techno.

Van Motown naar Jeff Mills en Derrick May en weer terug naar huis met gabber: het lijkt een gek idee, maar die blanke skinheads die in de jaren '90 strak doorgesnoven in trainingspak bij Thunderdome stonden te hakken zijn onmiskenbaar beïnvloed door zwarte Amerikaanse muziek en de gayscene van Detroit in de jaren '80. Speel 'Strings of Life' twee keer zo snel af en je krijgt soortgelijke muziek als de rave die The Prodigy begin jaren '90 maakte. Dat de dance dus heel erg veel te danken heeft aan Motown is wederom een voorbeeld van hoe ontzettend invloedrijk de zwarte muziek uit Amerika is geweest voor de moderne muziek, maar ook op een belangrijk deel van wat wij zien als 'onze' cultuur. Exportproduct nummer 1 van Nederland had er wellicht heel anders uitgezien als Motown nooit was opgericht.

Hereditary ★★★★★

by **Liam Beechouk**

Scared boy watches horror movie of the century, with copious emotional support, and attempts to give reasonable and informative opinion of said film.

The movie dives into the life of a family attempting to deal with the process of grieving and experiencing loss that leads them down a road that progressively gets both more tragic and insidious with every turn. Ari Aster's film debut is undoubtedly a masterpiece, as is reflected by its commercial success. The interesting camera work combines with a



fresh plot, and a plot twist that leaves the audience both terrified and gob smacked. Nor can the brilliant performances be ignored, particularly those by Toni Collette (As Annie Graham) and Alex Wolff (As Peter Graham).

Now as an adept and borderline professional wimp, most horror movies leave me whimpering in the fetal position and force me into sleeping with my younger sister to avoid the nightmares. However, this movie had two very distinct and different effects on me, the first one being what I have now called the 'Interstellar/Annihilation effect', as it left me speechless for roughly 15 minutes after it finished. The movie equally left me feeling what need only be summed up in one word: violated.

Let's get real for a second. Do not make the mistake of thinking this is a cute-cuddle-up-closer-to-your-date kind of movie, as I did. There is probably a sum total of only three or so 'jump scares' in this entire movie, which is so much worse than you could ever imagine considering how most movies in the genre today rely on cheap scares to make it a 'horror movie'. The reveals are almost always slow and in the details, leading to terror and leaving you wanting to sleep next to a religious text. Therefore, whilst I whole-heartedly recommend this movie as a fantastic and fresh horror movie, be warned; it will likely leave a bit of a mark for a while.

Blackkkklansman ★★★★★

door **Rutger Loof**

Ron Stallworth is de eerste zwarte agent in Colorado Springs en probeert te infiltreren in de Ku Klux Klan. Dit scenario had op zoveel manieren fout kunnen worden gebracht, zeker gezien het geladen onderwerp, maar laat het maar aan Spike Lee over om een (historisch accuraat!) meesterwerk vast te leggen, dat gebaseerd is op een uiterst waar gebeurd verhaal.

Lee weet in een absurde situatie zowel humor als thriller fantastisch te combineren. Niet alleen zijn de twee hoofdpersonen perfect gecast, ook de bij-personages zijn ijzersterk neergezet. Lee laat beide kanten van het conflict zien: zowel de extreemrechtse racistische Klan-leden als de linkse Black Power-activisten, met Ron die tussen beide kampen zweven. De film speelt zich af in de 70's, wat tot verschillende clichés leidt, zoals afros, foute snorren en discomuziek. Lee gebruikt deze elementen echter heel subtiel en ze belemmeren niet de serieuze momenten in de film.

Er ontstaat zelfs een vriendschap tussen Ron en David Duke, de leider van de Klan. Duke heeft echter gevaarlijke ambities om de politiek in te gaan. Als Ron dan een grap maakt over hoe America nooit zo'n racist aan de macht zou laten komen, valt er in de film (en in de bioscoopzaal) een ijzige stilte. Als Duke ook de termen "America First" en "Make America Great Again" laat vallen, is de verwijzing naar de 45ste president van America compleet.

BlackKkKlansman is een cynische, geladen en uiterst vermakelijke film die iedereen, zeker nu, gezien moet hebben.



Boomwortels door Vincent van Gogh

Olieverf op doek, 50.3 cm x 100.1 cm

door Suzanne Ros



Maandagmiddag 3 oktober. Ik hoor de knisperende bladeren onder mijn voeten, terwijl ik door het bos loop. Met de zon in mijn rug laat ik het verkleurende herfstlandschap op me inwerken. Aan de ene kant ontstaan er mooie kleurencombinaties door de herfst, maar aan de andere kant sterven de bladeren af en trekt de natuur zich terug ter voorbereiding op de winter. Ik loop verder het bos in en zie eiken, sparren en beuken. Opeens struikel ik ergens over en voordat ik beseft wat er gebeurt, beland ik met een doffe klap tussen de dode bladeren. Ik ruik de aarde en de muffe geur van het mos. Geschrokken en verward, duw ik mezelf weer omhoog en probeer te ontdekken waar ik over gestruikeld ben. Ik draai me om en triomfantelijk steekt er een stuk boomwortel boven de grond uit. Het lijkt wel alsof het een uitgestoken arm is die me met opzet heeft gegrepen. Gelukkig heb ik me niet bezeerd en kan ik verder lopen. Eenmaal thuis aangekomen blijf ik maar denken aan die grillige boomwortel en ik begin te schetsen.

Bovenstaande gebeurtenis zou een passende beschrijving kunnen zijn van hoe Vincent van Gogh op het idee is gekomen om boomwortels te schilderen. Het schilderij Boomwortels van Van Gogh zou het laatste schilderij zijn dat hij voor zijn dood gemaakt heeft. Volgens Nederlandse onderzoekers heeft Van Gogh het schilderij nooit afgemaakt, omdat de boomwortels minder uitgewerkt zijn dan de bovenkant van het schilderij. Dit is niets voor de kunstenaar, omdat hij al zijn andere werken tot in detail uitgewerkt heeft. Het werk heeft wel degelijk de Van Gogh-stempel door de abstracte penseelstreken en de lijnachtige manier van schilderen. Bij de eerste oogopslag lijkt het

schilderij op een abstract lijnenspel, maar na een grondigere blik zijn er meerdere boomwortels te zien tegen een bruine en gele achtergrond van zand, planten en bladeren. De kleur blauw van de stronken is ook opmerkelijk en zou niet per se de bedoeling zijn geweest; het is door het soort verf en verstrijken van de tijd kleurrijker uitgevallen. Hierdoor is het bosgezicht wellicht abstracter geworden dan Van Gogh in eerste instantie bedoeld had. Hoe zou het natuurbeeld eruit hebben gezien als hij het schilderij wel had afgemaakt? Zou het dan nog meer een Van Gogh geweest zijn? Zou hij het met opzet niet afgemaakt hebben? Hier gaan we nooit achter komen, maar we kunnen er wel over fantaseren.

Van Gogh zou geïnspireerd kunnen zijn geweest door een boswandeling zoals die hierboven beschreven is. In 1882 heeft hij enkele schetsen en tekeningen van zwarte en grillige wortels gemaakt. Uit brieven aan zijn broer Theo blijkt dat hij met deze tekeningen de strijd des levens tot uitdrukking wilde brengen. Acht jaar na de brieven en tekeningen schilderde hij pas het werk Boomwortels. In 1890 is dit werk gemaakt in, Auvers-sur-Oise, een klein kunstenaarsdorpje in de buurt van Parijs. Of dit laatste werk van de gerenommeerde kunstenaar als een afscheid beschouwd kan worden, is moeilijk te zeggen. Andries Bonger, de zwager van Theo van Gogh, schreef immers een briefje met: 'Den morgen voor zijn dood had hij een sousbois geschilderd, vol zon en leven'.



Eens met wapens, nu met toewijding

door Bram Benthem

Ik wacht op bus 36, 37 of 38. Ik hoop op 38, want die is schoner en comfortabeler, maar 36 en 37 brengen me tot precies dezelfde halte; van de tandartspraktijk in Swinton naar het gemeentehuis midden in de stad. Toch laat ik 36 en 37 nooit lopen, ik zou niet durven. Bussen in Manchester zijn een prachtige indicatie van het onderscheid tussen praktijk en theorie: in theorie komen er drie bussen per tien minuten, in de praktijk komen er geregeld drie per minuut en nul in de resterende 29. Had ik net zo goed naar Bologna kunnen gaan.

Maar goed, nadat de karakteristieke dubbeldekker – want daarvoor hoef je echt niet naar Londen – wat bommen aan de kant van de weg een voorschot op de herfst heeft gegeven en we een kwartier stil hebben gestaan omdat de Britse Schultz van Haegen hier nog geen overkoepelend OV-chipkaartsysteem heeft ingevoerd, stap ik dus uit bij het gemeentehuis. Ik zou het graag eens van binnen bezichtigen, want het statige bouwwerk dwingt ontzag af. Dat komt wellicht doordat het omgeven wordt door moderne gebouwen, en dat geeft direct een goede indruk van het aanblik van de stad: een eclectische verzameling van oud en nieuw, van klassiek en modern, van traditioneel en vooruitstrevend. Maar ik kan niet naar binnen, want het gemeentehuis wordt nog jaren verbouwd. Daardoor voel ik me meteen thuis, en waan ik me even in Utrecht. Toegegeven, dat komt misschien ook door de gele tram die over het plein snort en voor mijn gevoel in één keer door zou kunnen rijden naar IJsselstein.

Ik steek het plein over, vergaap me aan het majestueuze Midland Hotel en terwijl ik handen tekortkom om alle koffietentjes op te tellen, loop ik Oxford Road op. Oxford Road is één van de twee knooppunten van de stad en herbergt de twee universiteiten; op en bij Deansgate, het andere knooppunt, vind je de meeste winkels, eetgelegenheden en mogelijkheden om dansjes te wagen. Oxford Road is een soort stroom van tegengestelde gedachten, van razende auto's en onhandige fietsers (nota bene op Dutch-style cycle lanes, want dat is blijkbaar onwijs speciaal) tot

sjofele telefoonzaakjes en schattige boekenmarktjes, en van geforceerd aangelegde parkjes tot universitaire hoogbouw.

Het is geen overdreven lange wandeltocht, een best leuke zelfs, maar het voelt toch een beetje onwennig om de benenwagen te gebruiken en niet op mijn Swapfiets met auto's te strijden voor macht over het wegdek. Dat strijden hoeft sowieso niet, want ondanks dat – of misschien juist doordat – de fietser nog slechts de status van terugkerende cameo heeft in het verkeer van Manchester, zijn de automobilisten bijzonder welwillend en samenwerkingsgezind. Bovendien leer je je snel te gedragen als auto, want met uitzondering van Oxford Road vind je hier geen gezellige Dutch-style cycle lanes maar word je gewoon geacht voor te sorteren op de juiste van vier banen tussen alle 'andere' auto's door.

Bovendien heb ik op moment van schrijven geen werkende fiets. Klapband. Contractueel gezien ben ik verplicht om de fiets te laten maken bij de Students' Union waar ik hem vandaan heb (voor het schappelijke huurbedrag van één pond per week), maar Javier ziet me al aankomen. Ik ben al een keer van fiets gewisseld en heb al meermaals met mijn spatbord tussen de benen terug moeten komen omdat een of ander mechanisch ongemak op mijn pad gekomen is. Javier, de goedlachse Spaanse student die de fietstak van de Students' Union bestiert, is enorm handig en behulpzaam, maar moet het meeste helaas wel alleen doen – en daardoor gaat alles helaas een beetje op Mediterraans tempo (*tranquillo* in Manchester, wie had dat gedacht?). En dus loop ik, en dat heeft ook zo z'n voordelen. Hierin laat ik me graag leiden door het stadsmotto: het overleven van het busvervoer en het wandelen doe ik met inzet, met de wijsheid in mijn achterhoofd dat ik zonder Swapfiets gewoon niet schadevrij zal kunnen fietsen; *concilio et labore*.

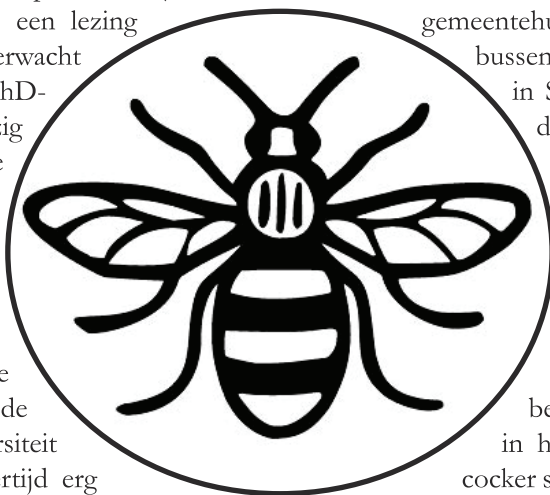
Ik ben inmiddels op de campus (denk Maliebaan uitgebreid met Uithofarchitectuur) en kan daar voor verschillende redenen zijn: de colleges die maar een uur duren; een plekje in de enorme bibliotheek vinden (niet alleen maar zoeken);

veel te veel flat whites drinken zodat ik mijn strippenkaart vol krijg om vervolgens een gratis flat white te kunnen halen; of me vergapen aan (en laten verleiden door) het heerlijke aanbod in de universitaire boekenwinkel. Vandaag is het donderdag, en dat betekent research seminar. Elke week (ja, elke week) organiseert mijn departement (Classics, Ancient History, and Archaeology) een lezing waarbij alle masterstudenten verwacht worden en het grootste deel van de PhD-studenten en docenten ook aanwezig is. Soms begrijp ik niets van de lezingen, soms een beetje. Het is in elk geval goed om er te zijn – en te blijven, want na afloop is er de mogelijkheid om samen een drankje te drinken en een hapje te eten. Dat is mogelijk één van de leukste dingen die ik hier heb meegemaakt: de oudheidsgemeenschap aan de universiteit hier is bijzonder hecht en tegelijkertijd erg open. De etentjes op donderdagavond, maar ook de lunches op dinsdagmiddag zijn daar mooie voorbeelden van.

Als het nou niet donderdagavond was geweest, maar bijvoorbeeld woensdag- of vrijdagmiddag, dan zou ik wellicht mijn weg hebben gevonden naar het Northern Quarter. Als je deze hipsterwijk bezoekt, dan begrijp je meteen waarom Manchester ook wel eens Klein Berlijn wordt genoemd. Struikelend over tweedehands vinyl en het zoveelste retrokledingzaakje ontwijkend, kom je wellicht zomaar terecht in het Foundationkoffiehuis. Hier vind je geen schreeuwende roze banken en een epilepsie opwekkende jungle, maar een strakke, rustige inrichting, bizar lekkere lunchgerechten en vooral de beste koffie die ik tot nu toe in Manchester heb gedronken. Ik

maakte er namelijk kennis met de dead eye, (Amerikaanse) filterkoffie ‘aangelengd’ met drie shots espresso. Proost.

Inmiddels hebben we de Red Chili (het Chinese restaurant op de campus) achter ons gelaten en is het tijd om huiswaarts te keren; zo voelt het toch wel. Dus ik wacht bij het gesloten gemeentehuis weer op mijn drielal favoriete bussen en stap dan uit bij het postkantoor in Swinton. Maak je maar geen zorgen, dat is precies dezelfde halte als waar ik aan het begin van dit verhaal ben opgestapt; het is men hier alleen nog niet te binnen geschoten om misschien dezelfde bushalte aan de andere kant van de weg wellicht ook dezelfde naam te geven. Ik loop mijn eigen Coronation Street in, een beetje steil omhoog, en als ik de sleutel in het slot steek, dan hoor ik Loki, de cocker spaniël van mijn huisgenote, al blaffen.



De dag eindigt zo, maar mijn verhaal in Manchester nog niet. En dat verhaal, net als dit verhaal dat ik nu schrijf, zou niet compleet zijn zonder een vermelding van de bijtjes. Want of je nu bust, fietst, of loopt, in Manchester zie je overal. Kleine standbeeldjes, als versiering op prullenbakken en paaltjes, of getatoeëerd op schouders, kuit en polsen. De bij, de *worker bee* als verwijzing naar het industriële verleden van de stad, werd het symbool van de stad na de aanslag op 22 mei bij de Manchester Arena. Manchester keek niet woedend terug op het verdriet, maar alle bijen kwamen samen. *Olim armis, nunc studiis*, het motto van Victoria University, de voorloper van ‘mijn’ universiteit, is nog steeds passend. Vroeger met wapens, nu met toewijding. Dat is Manchester. En daar maak ik graag deel van uit.

The dancing queen

door Martijn Kool

Het schone verschuilt zich ergens op de grens van het absurde en het ongekende. Een idee zo ridicuul, dat het resultaat niets minder dan de schoonste vorm van genot kan zijn. Een laatste wanhoopspoging, alles of niets. En nee, ik heb het niet over de Carthaagse generaal Hannibal Barkas die tijdens de Tweede Punische Oorlog met zijn olifanten over de Alpen trok. Of over Michiel de Ruyter die in juni 1667 de HMS Royal Charles wist te bemachtigen. Ik heb het hier over niemand minder dan de Grande Dame van de contemporaine Europese diplomatieke kunst: *Prime Minister Theresa May*.

Het was op het partijcongres van de conservatieve partij op 5 oktober 2018 dat mevrouw May niet alleen het Verenigd

Koninkrijk, maar de gehele wereld traumatiseerde. Alsof het was ingestudeerd, met Noord-Koreaanse precisie, zet het beduidend verwarde publiek de staande ovatie in op het moment dat de eerste zwoele deuntjes van de klassieker Dancing Queen ten gehore kwamen. Een tot de nok gevulde zaal in afwachting van wat er zou komen. De spanning steeg, de ambiance werd bedrukkend. En dan, uit het niets, als een licht beschonken Mozes die de zee deed splijten, verscheen daar een in het zwart gehulde staatsvrouw van klasse. Heupen van hout, enkels van ijzer en een gezichtsuitdrukking waarvan een doodswens af te lezen was. Het was op die warme oktober namiddag dat een *mime* werd geboren.

Het duiden van een dans als deze in woorden, is een nagenoeg

olympische opgave. Schoonheid van dit formaat laat zich niet makkelijk vatten in de barbaarse bekrompenheid van onze taal. In een haast onmogelijke kruising tussen de klassieke vogeltjesdans uit een Brabants carnavalscafé en een beeldende imitatie van de keizerspinguïn op zoek naar een paringspartner in het poolgebied, etaleerde mevrouw May haar interpretatie van het werkwoord 'dansen'. Door haar nek in haar schouders te schuiven, de dikte van haar onderkin aan te zetten en haar ellebogen in haar heupen te douwen, ontstond er een eclectische staatje van krampachtige dans waar de gemiddelde bezoeker van postmoderne ballet nog van zou opkijken. Met grote kikkersprongen en op wankelde hakken snelde onze grote vriendin zich naar het spreekgestoelte, waarnaar zij vol enthousiasme het lijdende publiek begroette.

Het is op dit soort momenten van ware schoonheid dat ik weet dat ik leef.

Althans, dat ik mij kan vermaken met de gedachte dat in de aanloop naar het congres PR-medewerkers in een stoffige ruimte op *Downing Street 10* over dit gehele debacle hebben vergaderd. Waarschijnlijk was het zo'n jonge, hippe en overenthousiaste stagiair die met het idee kwam dat het laten dansen van de *Prime Minister* een uitstekend idee zou zijn. Hoe hier vervolgens consensus over is bereikt, blijft mij een raadsel.

Maar nog even terug naar de betreffende avond. De reactie in de zaal was toonaangevend voor de soapopera die zich afspeelde op het podium. Achter de stoïcijnse gezichtsuitdrukkingen van de partijleden die, uit een angst hun baan te verliezen, trouw bleven doorklappen, ontpopt zich een vorm van posttraumatische stressstoornis waar de psychiatrische branche in het Verenigd Koninkrijk nog jaren mee vooruit kan. Mijn gedachten gaan dan ook vooral uit naar de artsen en EHBO'ers in de zaal, die zich toch meerdere malen hebben moeten afvragen of mevrouw May aan het bezwijken was onder een ongunstig uitkomende hartinfarct of dat haar onnatuurlijke bewegingen onderdeel uitmaakte van het programma.

Ook in Europe werd er geschokt gereageerd op de wandaad van May. Nadat de Zweedse ambassadeur de Britse regering hoogstpersoonlijk heeft gecompimenteerd voor de muziekk keuze, ontstond er op sociaal media al snel een etterend gevoel dat het geliefde nummer van ABBA was aangerand door duistere krachten. Alsof de Brexit niet genoeg was, werd het Verenigd Koninkrijk wederom

verheven tot de voorpagina van de mondiale pers. Van monarchen tot bakkers, van studenten in de UB tot Hbo'ers buiten de UB, iedereen had het over May. Een persoonlijk hoogtepuntje was dan ook dat de voorzitter van de Europese Commissie, Jean-Claude Juncker, drie dagen na het incident een persconferentie opende met een imitatie van het zelfde spottende dansje. Dat dit vervolgens niet werd opgepikt door de media zegt wellicht meer over het functioneren en het imago van de EU, maar dat is voer voor een ander artikel.

Maar wat mij het meest verbaast aan deze gehele episode, is het effect dat het heeft op ons als mensen. Laatst stond ik op een fuifje in een kasteel, net buiten Utrecht, waar de gemiddelde leeftijd nabij de vijftig lag. Het was gezellig,

er werd flink doorgedronken en de algemene sfeer was goed. U kent het wel: zo'n plek

waar je prima over *Heel Holland Bakt*

kan praten, maar waar het concept

memes nog geen voet aan de

grond heeft gekregen. Ik was

dan ook zeer verbaasd toen, als

een buitengewoon voorbeeld

van het Pavlov-effect, er een

stroom van energie door

de zaal schoot toen mijn

guilty pleasure Dancing Queen

werd gedraaid door de

dj. De beschonken massa

snelde zich al mompelend

naar de dansvloer in de

Main Hall, waar men onder

een kakafonie van luid gelach

en gebulder de Britse minister-

president begon na te doen.

Mensen verkrampten, blikken gingen

op oneindig en knieën schoten op slot.

De gasten veranderden in half mens, half

robot en voordat ik het wist, werd ik omsingeld

door de grootse Theresa May-imitatiewedstrijd van de eeuw.



Het was op dat moment dat ik het doorhad: wij zijn getuige geweest van één van de sterkste diplomatieke zetten van onze eeuw. Hoe een vrouw met een gebrekkig charisma en, laten wij eerlijk zijn, een niet-bestaande persoonlijkheid, een plek in onze harten wist te veroveren. Een voorbeeld van diplomatieke Soft Power in volle glorie. Het was op die betreffende avond in oktober dat Theresa May de schoonheid van het dansen vermengde met de kunst van een diplomatiek offensief. Ongeacht hoe de Brexit-onderhandelingen ook mogen aflopen, één ding is zeker: het al zo mooie nummer *Dancing Queen* is ondergedompeld in Britse satirisch vernis die de glans nog meer accentueert. En dat verheft deze actie van de *Prime Minister* tot een grotere schoonheid dan die wij in onze tijdsgeschiedenis kunnen erkennen.

Tussen de ondoordringbare bossen van Doorn en Leersum, om en nabij het epicentrum van de Utrechtse Heuvelrug, werk ik mijn kilometers gestaag af. Meestal rond de vijftig of vijfenzeventig kilometer in totaal. Naast fameuze heuvels zoals de Ruiterberg en de Amerongse Berg kom ik op de terugweg naar mijn geliefde Austerlitz langs een bijzondere plek. De derde straat naar rechts vanaf Leersum. Op het oog een betekenisloze, donkere weg omhoog. Aanzetten, verzuring in de benen, een laatste knik naar de top. Terwijl ik aan deze dingen denk passeer ik tal van mensen voor wie deze heuvel hun thuis is. Ze zijn vriendelijk, constant gesierd met een lach op hun gezicht en ze genieten van de natuur. Sommigen lopen met vijf jerrycans op hun rug in de laagste versnelling omhoog. Anderen beklimmen op een gammele rammelkast in haarspeldbochten de toch niet al te brede weg. Ze komen niet vooruit. Een ander rent zo hard als hij kan achter je aan als je eindelijk de verdiende afdaling ingaat, gewoon omdat hij dat leuk vindt. Hoe vaker ik langs fiets, des te vaker stel ik mezelf de vraag: wat is dit voor een plek, midden in het bos? Asielzoekerscentrum De Hoogstraat in Leersum is vroeger nota bene het buitenhuis geweest van Hendrikus Colijn, voormalig minister in aanloop naar de Tweede Wereldoorlog. Tegenwoordig leren kinderen uit alle windstreken hier de Nederlandse taal en doen ze allerlei activiteiten met elkaar. Wereldkidz worden ze genoemd. In de bovenstaande foto zijn een aantal Wereldkidz in actie te zien. Het lijkt een doffe novemberdag. Gevallen bladeren op de

achtergrond en het licht van tl-buizen gloeiend op de witte schooltafels. Er lijkt een soort schoolontbijt aan te komen. Iedereen wordt bij elkaar gezet en neemt wat lekkers mee. Buiten beeld lijkt iets gaande te zijn. Waarschijnlijk niet eens bewust van het idiote bakkersmutsje op het hoofd neemt ieder kind een eigen rol aan. Het meisje uiterst links kijkt alsof het haar dag is, alsof ze alles geregeld heeft. Handjes in elkaar en genieten maar. Een carrièrevrouw in spe. Als we verder naar rechts schuiven zien we het middenrif van de foto. Uit die gezichten kunnen we opmaken dat wat buiten beeld gebeurt voor vermaak zorgt. Uitzondering is de jongen die overtuigend

de andere kant op kijkt. Hij lijkt een miraculeus spiegelbeeld voor zich te hebben. Of de rest negeert hem na een dringende vraag. Het kan alle kanten op. Opvallend is de verbinding tussen de vrouw links en het jongetje uiterst rechts. Allebei lijken ze ontstemd over hetgeen gaande is.

‘Ze zijn vriendelijk, constant gesierd met een lach op hun gezicht en ze genieten van de natuur.’

Alsof er iemand buiten beeld een misselijke grap uithaalt. Als blikken konden doden. De oprechte verbazing en blijdschap liggen dicht bij elkaar. Hierdoor is de gebeurtenis nog lastiger in te schatten. Maar hoe fantastisch zou het zijn: een klas met jonge, gevluchte kinderen die de docent de stuipen op het lijf gejaagd heeft. Voortaan fiets ik nog vrolijker omhoog via het smalle weggetje. De Hoogstraat laat zien dat je aan de slag moet met vreemdelingen. Misschien dat dit plaatje een positief geluid brengt in de grauwe maatschappelijke discussies over vluchtelingen. In de jungle van Leersum licht de wereld op. Integratie is een schitterend woord. Vraag dat de Wereldkidz van de Hoogstraat maar.





De ijskoning

door Steven de Boer

Roots. Ik sta op het bruggetje over het Spoordok, vlakbij station Snits. Sneek. 's Winters kan dit water nog wel eens bevroren. Dan gaat de buurt de kelder in of zolder op en worden de schaatsen uit het vet gehaald. Dan houd ik altijd weer een beetje meer van deze provincie, met haar stugge, nuchtere bewoners - *doch mar gewoan, dan dogge je al gek genôch*. Dan ben ik trots als heel Nederland – Erben Wennemars voorop – met ingehouden adem naar Fryslân kijkt. Kunnen we straks zeggen: *it giet oan*? Ik denk aan '63, het jaar waarin de Elfstedentocht zijn mythische status kreeg, en schaatsliefhebbers uit het hele land even Fries waren.

Het is een uitzonderlijk koude 18 januari. Ongeveer 10.000 enthousiastelingen hebben zich in Leeuwarden bij de start van 'de tocht der tochten' gemeld. Voorbereidingen zijn getroffen. Vrouwlied is opgetrommeld om een warme trui te breien en om zeemleer in de broek te naaien. Papier is tussen de kleren gepropt, de muts is met bandjes onder de kin vastgemaakt, want o wee als die naar boven verschuift en de oren bevriezen. Daar sta je dan, voor de poorten van de hel. Of is het de sporthemel, waar mensen in goden veranderen?

Het startsein wordt gegeven. Men klautert over de weg naar beneden, naar het ijs. Op het door

magnesiumlampen verlichte ijs begint de eerste test: bij een temperatuur van 18 graden onder nul, terwijl de kou en de adrenaline in je lichaam om voorrang duelleren, de schaatsen aantrekken. Gevloek en getier, irritatie.

Van Leeuwarden naar Sneek. De eerste 23 kilometer, door de nacht, zijn een waar slagveld. De schaatsbaan is smal, een goede meter breed, door sneeuw geflankeerd. Veel deelnemers komen ten val. De rest stapt over de gevallen heen. EHBO-posten langs de kant krijgen het druk. Elk denkbaar lichaamsdeel (ja, ook dat) komt bevroren de tent binnen, samen met de bijbehorende schaatser, die vaak ook al wankelt door sneeuwblindheid. Ook snijwonden worden behandeld, want schaatsen zijn gevaarlijke wapens op zichzelf.

Bij Woudsend, voorbij Sneek, vergelijkt een verslaggever van de Leeuwarder Courant het voorbij geschaatste peloton met 'een stel stoottroepen, dat met niets ontziende doodsverachting een mijnenveld in rende.' Op het Slotermeer wordt het lichter en kunnen de mannen in de kopgroep elkaar eens goed bekijken. Ze zijn met ongeveer twintig, nog geen spoor van vermoeidheid. Onder hen zijn de grote wedstrijdrijders: Jan Uitham, Jeen van den Berg, Reinier Paping, Anton Verhoeven, Appie Weys en anderen.

Vanaf Stavoren wordt het echt zwaar. De wind draait van het zuidwesten naar het noordoosten; de rijders krijgen te maken met een sneeuw-meevoerende tegenwind. Later in Hindeloopen komen de schaatsers met een verse witte rijplaag binnen. Hier moeten ze met schaatsen en al over de zeedijk klauteren – klunen, zoals dat in Friesland heet – en komen ze op het IJsselmeer terecht. Over de binnenzee naar Workum laat de Overijsselaar Paping zijn klasse al zien door af en toe aan kop te rijden en zelfs een aanval te doen.

Paping heeft de smaak te pakken. In Workum stempelt hij als eerste af en wuift hij een bezorgde dokter van zich af – 'geen gezeur!' Het buitengewoon slechte ijs trotserend slaat hij na Workum een gat van ongeveer tachtig meter met zijn achtervolgers. Jeen, Verhoeven, Uitham en anderen snellen erachteraan. Bij Bolsward is Paping weer bereikt.

Tientallen wedstrijdrijders en honderden toerrijders



hebben inmiddels de wedstrijd gestaakt. Paping en zijn lotgenoten bevinden zich in een barre woestijn van sneeuw en ijs en gaan beurtelings aan kop rijden. Dichtbij Witmarsum laat het menselijk lichaam van zich horen en moet Paping plassen. Het is een herenakkoord om hier geen misbruik van te maken. Paping raakt pissig wanneer hij denkt dat de anderen hebben versneld. Even later gaat hij er alleen vandoor. Al snel heeft hij een paar honderd meter voorsprong en kan hij de anderen niet meer zien. Uitham poogt om achter Paping aan te gaan, maar laat zich door Jeen overhalen om zich in te houden – ‘we pakken hem later wel’. Jeen is de ervaren man, die al een Elfstedentochtoverwinning op zak heeft, en daar moet naar geluisterd worden. Uitham zou het later zijn grootste fout noemen.

Vanaf Witmarsum, met nog 85 kilometer te gaan, begint Paping aan een eenzaam avontuur dat pas bij de eindstreep zal eindigen. Hij heeft anderhalve minuut voorsprong op zijn achtervolgers. Het is een troosteloze steppe, de baan is vrijwel geheel ondergestoven, maar Paping is niet te stoppen. Bij binnenkomst in Harlingen is zijn voorsprong uitgelopen tot drie minuten, maar het zwaarste gedeelte moet nog komen. Paping moet alleen pal tegen de felle noordoostenwind in schaatsen. Dat red je nooit alleen, denkt Uitham, maar Paping verrast vriend en vijand.

In de voormalige universiteitsstad Franeker staat Paping al op tien minuten voorsprong. Hier begint hij serieus met de gedachte te spelen dat hij wel eens zou kunnen gaan winnen. Jeen sluit zich weer bij de groep aan – hij was achteropgeraakt – en Verhoeven kan eindelijk z’n defecte schaatsen wisselen. De situatie wordt in Friesland inmiddels steeds alarmerender, en het bestuur van de Elfstedenvereniging doet een hartstochtelijke oproep aan het publiek om sneeuw te gaan ruimen.

Bij Paping begint die gedachte steeds meer vorm te krijgen, en de laatste zeventig meter leeft hij in een soort roes – ‘ik ga winnen.’ Maar ook Paping is menselijk. De sneeuw stuift hard op, er ontstaat een

soort zandstorm van sneeuw, en voor Bartlehiem krijgt de man uit Dedemsvaart een inzinking. Wat valt mij dit tegen, denkt hij, maar tegen een reporter bij Bartlehiem – waar zijn voorsprong iets geslonken is naar acht minuten – zegt hij dat hij de tocht kan uitrijden.

Op de Dokkumer Ee, voorbij Bartlehiem, wordt een van de favorieten dan toch eindelijk geveld. Anton Verhoeven, een van de eerste vijf in 1956, kan het tempo niet meer bijbenen en zwalkt als een dronkenman over de baan. Een meelijwekkend tafereel voor de toeschouwers langs de kant, die hem dan ook te hulp schieten en ervoor zorgen dat hij Leeuwarden kan bereiken, waar hij als 21e zal binnenkomen. In Dokkum, vlak bij de plek waar een zekere missionaris

zich lang geleden tevergeefs met zijn bijbel tegen stokslagen probeerde te beschermen, staat Paping alweer op twaalf minuten. Hij kan even rusten, een stukje brood eten. Omstanders vragen hem het hemd van het lijf, maar Paping zegt niet zo veel. Hij zit in z’n koppie. Op de terugweg uit Dokkum kan hij Uitham en Jeen groeten; zij volgen hem op twee kilometer afstand, en beseffen zich dat consolidatie van hun huidige posities het hoogst haalbare is.



Tussen Bartlehiem en Oudkerk worden de omstandigheden opnieuw grauw: de sneeuw begint steeds meer op te stuiven en van een ijsbaan is geen sprake meer. Uitham en Jeen zijn bang dat ze ingehaald worden door Appie Weys. Paping zet het letterlijk op een lopen door de sneeuw, speciale slofjes aan de voeten. Zijn schaatsveters zijn bevroren.

Bij Oudkerk linksaf is het einde dichtbij, maar niet in zicht. De sneeuw zit ervoor. Uitham en Jeen moeten zich een weg banen door sneeuwduinen van een halve meter hoog. Uitham: ‘Dan weer een stukje schaatsen, dan weer een stukje sneeuw. Alsof je op het strand tegen de golven in loopt.’ De laatste tien kilometer worden in dit soort omstandigheden afgelegd.

Paping wil wel wat meer duidelijkheid. ‘Hoe ver is

het nog?’ vraagt hij willekeurige omstanders. ‘Zes kilometer,’ zegt iemand. ‘Acht kilometer,’ zegt de volgende. Komt er verdorie ooit nog een eind aan? Voor Jeen lijkt het einde voortijdig te komen: hij sjeest tegen een brug aan en ligt languit op het ijs. ‘Lit my hjir mar lizzen,’ kreunt de Fries. Laat mij hier maar liggen. Uitham houdt niet van dit soort fratsen en zet zijn makker fier overeind - ‘Jeen, kom meel’

Paping ziet alleen maar zwart. Een mensenmassa. Maar waar is de finish? Onder dat draad door daar! Dan is hij er. De held van ‘63. Hij is klaar. ‘Als ik over de finish ga, doe ik niks meer, dan is het afgelopen,’ blikt Paping later terug. Echtgenote Joke staat klaar om

Paping in haar armen op te vangen en te beschermen: ‘Laat je maar gaan, doe maar niks.’ Paping wint in een tijd van 10.59, Uitham volgt op 21 minuten.

De angst heerst dat de jubelende massa door het ijs zal zakken. Beter om gepaste afstand te bewaren. Dit denken ook koningin Juliana en prinses Beatrix, die in twee helikopters zijn ingevlogen. Wel gaan ze naar de EHBO-tent, waar Paping vakkundig wordt ontdood. De prinses kan haar enthousiasme niet bedwingen: ‘Meneer Paping, ik heb toch zo’n bewondering voor u.’ Ze blijft het maar herhalen. Je hebt ook royalty in de sport, en het is niet gek dat Beatrix de koning in Reinier Paping herkent.



DE SPELD

Leidens ontzet survivalgide

door Rutger Loof

Elke 3 oktober is het weer zover. Vanuit Voorschoten zie je de lichtjes van de kermisattracties al. Op de fiets ruik je al de geur van oliebollen, popcorn en suikerspin. Voor jong en oud geldt onbewust dezelfde regel; alles kan en alles mag vanavond. De reden voor al deze festiviteiten? Als er iemand nog nuchter genoeg is om het zich te herinneren, is dat het beleg door de Spanjaarden dat de dappere Leidenaren hebben overleefd. Om dat te vieren moet je elke 3 oktober sindsdien ook zien te overleven en dat kan knap lastig zijn. Vroeger was Leiden nog een knus stadsfeest, maar tegenwoordig wordt het omgetoverd tot een festivalstad met aangeleverde kermis. Nou zal de Nieuwe Rijn nooit zo gek worden als op Lowlands of Pinkpop maar we komen ieder jaar steeds dichterbij de buurt. Er zijn dus een aantal factoren waar je rekening mee moet houden als je echt plezier wil hebben in onze parel aan de Rijn.

Factor 1: hoeveelheid geld

Op deze factor heb je zelf de meeste invloed. Het hangt af van je planning. Ga je voordat je de stad ingaat nog ergens flink bikken en sla je goedkope alcohol in? Dan kom je redelijk uit. Ga je zonder voorbereiding naar de stad en denkt ik zie het wel? Dan ben je de volgende morgen straatarm. Tuurlijk wil je meerdere keren wat eten op de avond, feesten kost energie. Maar jij bent niet de enige, dus de vette versnapering is prijzig. Op 3 oktober zijn alle snackbars en restaurants altijd duurder dan normaal. En als je al ergens redelijk geprijsde vette hap tegenkomt, dan is dat bij kraampjes van

twijfelachtig hygiënisch allooi. Maar zelfs een rondje bier kost al snel twee euro vijftig de man en dan krijg je een waterig festivalbiertje. Gelukkig is het festival in de stad en zijn er nog kroegen zoals Einstein en de Stadthouder te vinden waar ze echt bier schenken. Helaas zitten deze wel stampvol en zal je veel langer moeten wachten op je biertje dan normaal. En zie dan nog maar eens dat je zuurverdiende biertje de chaos overleeft... Daarom raad ik de kroegen aan die een stukje verwijderd zijn van het feestgebied in de binnenstad want die zijn meer verstopt. Overigens, geld uitgeven aan gammele kermisattracties waar je door elkaar wordt geslingerd en doodsangsten uitstaat, zou ik sowieso niet doen.

Factor 2: hoeveelheid wilskracht

Deze factor hangt samen met je hoeveelheid geld. Als jij je snel laat verleiden tot ook maar één poging bij de geldschuiver, is de drang om meer euro's in de automaat te mikken steeds moeilijker te weerstaan. Het is even gevaarlijk als een verslaving. Een eerlijke kans krijg je ook niet. De machine is erop gemaakt om jou je geld af te troggelen, daar verdienen ze aan. Zet daarom een vast budget weg, dat helpt. Leidenaren kunnen soms wel driehonderd euro opzijzetten puur voor 3 oktober. Zo bizar hoeft het nou ook niet, maar zolang je geen nier hoeft te verkopen om je schulden af te betalen zal het wel goed komen.

Factor 3: hoeveelheid mensen

Niet alleen heel Leiden en de omliggende dorpen krijgen



vrij op 3 oktober, schijnbaar ook de rest van Nederland. Van heinde en verre komt men aan op Leiden Centraal. En dat betekent: gigantische drukte. Overvolle kroegen en clubs die op straat uitpuilen. Een exodus van neppe Adidas slippers met sokken die in een slakkengangetje langs de kermis zwerven. Dit is ook best te begrijpen. Het festival die de stad organiseert bij het stadhuis is in principe gratis. Wil je met een groep vrienden van boven de vijf man gezamenlijk door de stad? Vette pech! Minstens tweederde van je vrienden is straks spoorloos verdwenen en duikt pas na twee uur compleet ergens anders op. Wees dus bereid om je live locatie 24/7 aan te hebben en door al het kabaal heen over de telefoon te schreeuwen waar je bent. Wat helpt is als je van tevoren al afspraken maakt over waar en hoe laat je uiteindelijk ergens wil eindigen, al moet je dan nog maar zien dat iedereen dat nakomt. De Beestenmarkt ligt centraal en is makkelijk te vinden. Maar ben je je vrienden echt kwijt? Probeer dan om kleding aan te hebben waaraan je mensen kan herkennen. Een overgrote pet of hoed is makkelijk herkenbaar, je hebt er lol van en je ervoor schamen hoeft niet, daar is het 3 oktober voor!

Factor 4: hoeveelheid geduld

Aan je trouwe maten ga je je vanzelf ook ergeren. Je hebt namelijk elke 3 oktober, jaar in jaar uit, dezelfde type mensen: kameraden die niet letten op hun alcoholniveau. Natuurlijk zijn er op festivals ook mensen die té hard gaan, maar een festival in de stad brengt meer problemen met zich mee. Je moet je gabber voor de rest van de avond babysitten omdat ze niet zelf rechtop kunnen staan of stompzinnige capriolen gaan uitspoken. Ook moet je makker buiten conflicten zien te houden en op veilige afstand van de rand van de gracht, ook al doet een verfrissende duik in de Oude Vest soms wonderen. Daarbij moet je emotionele steun verlenen als je metgezel over z'n liefdesproblemen begint te wenen,

want Leidse dames vergeet men niet snel. En de rest van de avond hoop je natuurlijk niet dat de drank die ze naar binnen hebben gewerkt, zich ook weer naar buiten werkt. Zie dan nog maar eens dat je de stakker in een taxi of op de fiets naar huis zet. Dus, geniet ervan, maar drink met mate.

Factor 5: hoeveelheid meters

De volgende ochtend, als je wakker wordt met koppijn en kotsneigingen, doen ook de voetzolen zich voelen. Je fiets meenemen is kan op zich prima, als je weet waar je hem moet zetten. Waar je hem beslist niet moet zetten is bij de rand van de rivier, want ik kan je uit ervaring vertellen dat je tweewieler dan op de bodem van de Nieuwe Rijn onderdeel gaat uitmaken van het ecosysteem. De truc is om je fiets met ketting vast te maken, ergens net buiten het centrum van Leiden. Er zijn wel plekken in de oude binnenstad, maar die zijn allang bezet. Dat betekent dus extra lopen. Je mooie stappers kunnen na afloop ook de prullenbak in want die zijn kapot gegaan door de zee van afval waar je op straat doorheen moet waden. Als je je fiets nog wel weet terug te vinden, nadat je al door de stad hebt gebanjerd, is het ook nog de kunst om in het doorgaans al knap frisse oktoberweer (2018 was een uitzondering) 's nachts naar huis te fietsen. Probeer daarom een slaapplek te regelen bij iemand die dichtbij woont. Leidenaren staan immers bekend om hun gastvrijheid, dus er is heus wel plek voor nog een verstekeling.

Als je rekening weet te houden met deze factoren is het zeker dat jouw 3 oktober een succes wordt. Maar door de bovenstaande opsomming van ontzettend Leids leed kan je misschien denken: waarom doen die Leidenaren dat toch ieder jaar weer opnieuw? Ik zou het eigenlijk ook niet weten. Wel weet ik, of het nou regent of stormt, ik en mijn Leidse broeders zijn erbij. En ik hoop natuurlijk in 2019, jij ook!

Charles II vs. De Ruyter and De Witt

by Max van Meer

The courtroom was filled to the brim with fancy men dressed in black clothes. The place was buzzing with excitement and people were looking at the judge who didn't share their enthusiasm. 'Bloody wig...' the old man with the white walrus moustache mumbled as he corrected his crooked wig. 'Mister van Meer, where is your client?' The young lawyer looked out of the window. 'Aaaaaaaaany minute now, your hon...' He could barely finish his sentence when the sound of cannons thundered through the air. The windows shook and dust came down from the ceiling. The judge fell from his chair with a loud thump and climbed back up. 'What the hell was that!' Mister van Meer dusted off his suit and looked out of the window. 'Just a gun-salute, your honour...'

The doors to the courtroom swung open and a man with long black hair, a thick moustache and a grin on his face barged in. The old admiral made his way to the front as the Dutch half roared in excitement and the English half of the room booed. The judge wacked with his gavel and the crowd calmed down. 'Admiral de Ruyter! You're late.' The judge snapped. 'So were the English at the Medway, am I right!' the Admiral held his hand up for a high-five that never came. 'Michiel...' Mister van Meer snapped. 'What?' The young attorney gestured for him to sit down.

'Okay, some ground rules...' Mister van Meer whispered. 'Oh don't be a bore, Max...' Admiral de Ruyter said a tad too loud. 'You are on trial, Michiel! So no boasting and... stop twirling your moustache, it makes you look like a Bond villain.' 'What's a Bond villain?' The courtroom door swung open again and this time, all the English spectators rose and made a bow. King Charles II, who had a striking resemblance to Charles Dance, marched in and even the judge made a bow. The king looked at Admiral de Ruyter and spat on the floor before sitting down. 'Your grace...it's an honour...' The judge said and the king gave a polite nod. 'Well...let's begin then. Mister de R...' Admiral de Ruyter cleared his

throat. 'Admiral. Admiral de Ruyter.' He corrected the judge and the judge cast the admiral a look. 'Admiral de Ruyter... you stand accused of theft, how do you plead?' Admiral de Ruyter got up with a smug grin. 'Guilty!' Max shot up from his chair, looking like someone had put a current through him. 'OF NOTHING! Guilty...of...nothing, your honour!' The judge took off his glasses and rubbed his eyes. 'This is going to be a long day...then we proceed!'

'Mister van Meer! You may call your first witness!' Max got up and took a big gulp from his water. 'God help me...I call admiral de Ruyter to the stand!' The admiral got up, turned to his adoring crowd and gave them two finger guns before sitting down. 'Admiral...were you a part of the operation commonly known as the raid on the Medway?' The admiral got up and waved and the crowd cheered again. Max waited for the cheering to die down and for the admiral to sit and looked at him. 'Are you done?' He asked. 'Yes! Yes, I was a part of the raid. Bloody good fun.' He said and winked at king Charles II. 'What did the raid entail?' Max followed up. 'The raid was an attempt to cripple Charlie's fleet! We sailed to Chatham, sank a few ships along the way and t...' Max suddenly started coughing loudly and acted like he was out of breath. 'Mister van Meer, are you okay?' the judge asked. 'Rarely. Admiral...what would you call this operation?' The admiral grinned. 'A bloody good scrap!' Max lost his patience for a second. 'IN MILITARY TERMS!' He snapped and the admiral sighed. 'A military victory and a tactically necessary manoeuvre. The English were a stick up our ass and I removed it.' Max looked at king Charles II. 'Your witness.'

'Might as well have been a rowboat without a crew...'

'Admiral de Ruyter! Can you elaborate on your approach to this...military manoeuvre?' Admiral de Ruyter leaned back on his chair and put his feet on the bench. 'We sailed up the

Medway, we set a few ships on fire, broke through your chain across the river and we st...’ Max coughed loudly again, cutting the admiral off. ‘Do you need some water, mister van Meer?’ King Charles II asked. ‘I need my client to watch what he says, that’s what I need.’ Max mumbled. ‘You were saying, admiral?’ The admiral looked at Max but answered. ‘We... stole...a boat...’ King Charles II’s face turned an unhealthy shade of red. ‘A boat?’ Admiral de Ruyter looked at him. ‘Well...yeah...’ The king clenched his fist and Max was worried that he might take a swing at his client. ‘40 meters long, three masts and 80 guns! And you call it a boat?’ Admiral de Ruyter raised his shoulders. ‘Might as well have been a rowboat without a crew...’ The king took a step forward. ‘So you admit that you stole...my...SHIP!’ He shouted and spat a bit. Admiral de Ruyter took a handkerchief and offered it to the king. ‘You’re just mad because we stole the Royal Charles.’

‘Then I rest my case...admiral de Ruyter has admitted to the theft! He stole my ship!’ Max got up. ‘During a military encounter!’ The king spun on the spot and looked like he was about to smack the shit out of him. ‘Rebuttal, your honour?’ The judge gestured for him to go ahead. ‘Admiral...you were in command of the operation but you weren’t the original mastermind, were you?’ The admiral looked a tad glum. ‘I wasn’t. Cornelis de Witt was. He came up with the plan, I just executed it...’ Max sighed. ‘Well...I rest my case.’ The admiral got up and the two of them sat down again. King Charles II got up to call his next

witness. ‘Very well, I call Cornelis de Witt to the stand!’ Max and Michiel de Ruyter looked at each other. ‘This is a tad awkward...’ Max said and the judge looked at him. ‘Why is that, mister van Meer?’ Max mumbled an answer that nobody heard. ‘Mister van Meer!’ Max looked at the judge. ‘Cornelis can’t testify...’ the judge looked annoyed. ‘Why not?’ Max took a deep breath. ‘Because a mob ate him? And his brother...’ The judge’s jaw dropped. ‘They ate him!’ Max looked at him and raised his shoulders. ‘Wasn’t me...’

The king came flying across the aisle and started hitting him with his flat hands.

The judge wacked his gavel again. ‘Mister van Meer, your client confessed to the theft of the Royal Charles... have him return the ship...’ Max and Michiel looked at each other again. ‘That’s...also a bit awkward...’ Max mumbled. ‘Why?’ Max cleared his throat. ‘We sort of... scrapped it?’ King Charles II got up and slammed his fist on the table. ‘YOU DID WHAT!’ Max leaned away from the king. ‘We couldn’t use it and it just took up space so we dism...’ The king flew across the aisle and started hitting Max with his flat hands. ‘Michiel, help!’ Max yelled as the king kept hitting him. ‘Why? You’re doing great!’

The Battle of Thermopylae

by Max van Meer

Themaxocles sat by his fire, poking it with his spear and watching the sparks fly up into the clear night sky. The sky was filled with stars and Themaxocles thought about the battle at hand. Liamidas sat down next to him. ‘Can’t sleep either?’ he asked his friend and Themaxocles sighed. ‘Big day tomorrow...’ Themaxocles pondered for a moment. A stranger walked up to their fire, took off his helmet and sat down across from them. He had an eyepatch and a Spartan shield. Liamidas and Themaxocles frowned at the uninvited stranger, but Liamidas smacked Themaxocles on the shoulder. ‘That’s...that’s him!’ he whispered, somehow loudly. ‘Who?’ Liamidas tried to whisper again. ‘The guy I told you about...the...the lone survivor...’ Themaxocles looked at his friend and then at the Spartan. ‘Should we ask?’ Liamidas nodded. ‘Yes. Go ahead.’ Themaxocles leaned forward. ‘Sir...’ The spartan only frowned. ‘Are you Aristodemus of Sparta?’ The man looked at him and only nodded.

‘By Zeus...’ Liamidas gasped and leaned forward as well.

‘Sir...’ The Spartan was clearly annoyed by now. ‘Big fan...’ Liamidas simply stated. The Spartan smiled for half a second before turning his face back to stone. ‘Where are you boys from?’ Aristodemus asked. ‘Athens.’ Liamidas and Themaxocles answered as one. The man raised a single eyebrow. ‘Sir...can you tell us about the battle of themupi... thermoly...therm...’ Themaxocles just couldn’t get the bloody name out. ‘The battle with Xerxes.’ He finally mumbled. ‘You boys want to hear about the battle of Thermopylae?’ Liamidas and Themaxocles nodded.

‘I take it you both know about king Xerxes?’ Liamidas looked at the spartan, a tad annoyed. ‘He’s come up. Wants to conquer the Greek world, people mention him every now and then.’ Themaxocles nudged Liamidas. ‘Let him tell the story...’ He whispered. ‘Imagine it, lads...the pass of Thermopylae. On one side, a mountain range! On the other side, the roaring Aegean seas...and in the middle, just a small path through, straight into the heart of Greece...’ Aristodemus got up as he spoke. ‘He’s very good...’ Themaxocles whispered. ‘AND ON THE HORIZON!’ Aristodemus exclaimed to grab

their attention. 'The hordes of Xerxes! TWO MILLION STRONG!' Liamidas and Themaxocles frowned and both raised their hand. 'What?' Aristodemus asked, clearly not amused by this interruption. 'Well...it's just that...two million, that seems a bit much.' Liamidas stated. 'Yeah, that'd be like...all the Persians.' Themaxocles added. 'Okay...maybe it wasn't two million...maybe it was half that.' Liamidas raised an eyebrow. 'So it was half of all the Persians?' He asked. 'Might've been closer to 300.000...but still! A lot!'

'And in between the Persians and Greece...all that stood in Xerxes' way were Sparta's finest and our k...' Themaxocles raised his hands. 'What about the Thespians?' He asked. 'And the Thebans? And the Phocians? And the Malians?' They asked and Aristodemus raised his hands. 'Fine... we weren't completely alone...we might've had some help.' Liamidas raised his shoulders. 'Sounds to me like you guys were only a fraction of the forces.' Aristodemus crossed his arms. 'Well, we were the best. And when Xerxes arrived, all those other Greeks wanted to run like little bi...' Themaxocles' hand shot up again. 'I heard that the Phocians and Locrians were the ones that really wanted to fight there.' Aristodemus looked at him. 'Do you want me to tell the story or not?' Themaxocles put his hand down. 'King Leonidas led our army against the Persians...but rather than fight like a man, Xerxes sent emissaries to negotiate...'

'They came to my king...they tried to buy him with land, the title of friend of Persia...' Aristodemus spat on the ground. 'And when we could not be bought, they threatened and boasted of their army's size! They claimed that their arrows would block out the sun! And do you know what king Leonidas said? He said that it would be...' Themaxocles and Liamidas cut in to finish the quote, a bit exasperated. 'Nice to fight in the shade...' Every Spartan they had ever met had thrown that quote at them. Aristodemus wasn't deterred by the lack of enthusiasm. 'They gave us one last demand from Xerxes himself...to surrender our arms. And Leonidas said to...' 'Come and get them. Very witty king you had.' Liamidas stated. 'And then...Xerxes waited. For four days and four nights. For our resolve to fade but it never did. So he attacked! 10.000 men charged at us! But do you know why we fought at Thermopylae and not somewhere else?'

'Thermopylae is a narrow pass and you cannot go around it. So in that narrow little pass...numbers meant nothing and skill meant everything. And we Spartans...' Liamidas raised his hand but Aristodemus was ahead of him. 'And other Greeks! Were far more skilled than these Persian troops. So we fought, shield to shield! Shoulder to shoulder! One phalanx! One wall of steel and spears! Together, each as strong as the man beside him! We fought and fought until the first wave of Persians was defeated. And then, Xerxes unleashed his secret weapon! The immortals! Men who couldn't be slain by mortal men!' Liamidas cut in again. 'Hang on, I thought they were called the Immortals because their ranks were always filled to number 10,000.' Aristodemus raised his shoulders. 'Well, they were a pain in the ass. We killed a bloody lot of them though!' Themaxocles took a sip from his amphora of wine and Aristodemus snatched it from his hands. 'Telling stories gives me a dry throat...' He said and gulped the rest of the wine down. He threw the amphora over his shoulder and cleared his throat. 'Xerxes thought he had wounded us and sent more troops the next day. But we stood our ground!'

'But on the third day...we were betrayed...there was only one way past our phalanx. A hidden goat path. The Persians had learned that they could not break our shield wall so they went around it. My king Leonidas ordered for the other troops to abandon our position...298 Spartans held the...' Themaxocles frowned. 'wasn't it 300?' Aristodemus sighed. 'To my eternal shame...it wasn't. A disease blinded me and my king...sent me away. 'No use for a blind soldier!' he said and ordered me to go home. To be mocked by my fellow citizens...my king fell on that battlefield, surrounded by my brothers in arms and our allies. They gave their lives to buy the others time to retreat. Gave Greece a fighting chance...the Athenians did the same at Salamis. Risked it all...' He picked up his helmet. 'And tomorrow so will we...see you on the battlefield, boys.'

'I...that was...weird?' Themaxocles said as he watched the Spartan walk away. Liamidas patted him on the shoulder. 'Big day tomorrow.' Themaxocles looked over the field where they would fight tomorrow. Canaë was as good a place to fight as any.



Perkament in Stukken

Tentoonstelling Het Utrechts Archief

20.09.2018 – 06.01.2019

Teksten uit de de oudheid, Gregoriaanse muziekstukken, prachtig gedecoreerd perkament: in de banden en kaften van oude boeken zit soms een schat aan informatie verborgen. In de Middeleeuwen werden afgedankte stukken perkament vaak hergebruikt bij het maken van nieuwe boeken. Nu, vele eeuwen later, onthullen honderden van deze fragmenten hun geheimen in de tentoonstelling *Perkament in stukken*.



Universiteit Utrecht

HET UTRECHTS
ARCHIEF



UITGEVERIJ VERLOREN

MET DANK AAN:

Het Carel Nengerman Fonds / Elise Mathilde
Fonds / Fentener van Vlissingen Fonds /
Gravin van Bylandt Stichting / Hendrik Muller
Fonds / KF Hein Fonds / PUG / Prins
Bernhard Cultuurfonds / Sormanifonds

Roots

